

AUKŠČIAUSIOJI
AUDITO INSTITUCIJA
NAUDINGI • VERTINAMI • ATPAŽIŠTAMI

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

IGNALINOS ATOMINĖS ELEKTRINĖS EKSPLOATAVIMO NUTRAUKIMO PROCESAS

2021 m. birželio 16 d.

Nr. VAE-4

Valstybės kontrolės – aukščiausiosios valstybinio audito institucijos – pagrindinė funkcija – prižiūrėti, ar teisėtai ir efektyviai valdomi ir naudojami valstybės finansai ir kitas turtas bei kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, siekia didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą visuomenei, o savo darbui keldama aukščiausius kokybės reikalavimus – būti pavyzdžiu visam viešajam sektoriui.

Auditą atliko: Tadas Čiblys (grupės vadovas), Kristina Vaivadienė, Laura Bagdonienė, Violeta Paškonytė, Darius Tartėnas, Arūnas Zabulionis.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui, Vyriausybei, Energetikos ministerijai, VĮ Ignalinos atominėi elektrinei.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	4
SANTRAUKA	5
ĮŽANGA	10
AUDITO REZULTATAI	14
1. TOBULINTINAS IGNALINOS ATOMINĖS ELEKTRINĖS EKSPLOATAVIMO NUTRAUKIMO PROCESAS	14
1.1. Užsitęsia Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo projektų įgyvendinimas	14
1.2. Svarbu užtikrinti, kad kritinio kelio projektų darbai būtų įvykdomi laiku	21
1.3. Ne visi metinėje darbo programoje numatyti rodikliai pasiekiami laiku	23
1.4. Reikalinga tobulinti rizikų valdymą	25
2. SVARBU UŽTIKRINTI TINKAMĄ PASIRENGIMĄ GALUTINIAM ILGAAMŽIŲ RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ SUTVARKYMU	27
2.1. Pradėti paruošiamieji giluminio atliekyno įrengimo darbai	29
2.2. Laiku nesukaupus pakankamų lėšų giluminio atliekyno įrengimui, bus patiriamos papildomos išlaidos susidariusių atliekų saugojimui	30
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	34
PRIEDAI	36
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos	36
2 priedas. Audito apimtis ir metodai	37
3 priedas. Pokyčių rodiklių duomenys	40
4 priedas. Vertinimui atrinktų projektų duomenys	41

PAGRINDINIAI FAKTAI

2038 m.

numatoma Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo pabaigos data.

3,3 mlrd. Eur

preliminariai kainuos Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimas.

49 proc.

Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimas įgyvendintas iki 2020-12-31.

2,5 mlrd. Eur

preliminariai kainuos giluminio atliekyno įrengimas.

39 proc.

iš 3,3 mlrd. Eur planuojamų lėšų panaudota Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo darbams iki 2020-12-31.

78 proc.

dokumentų (iš vertinimui atrinktų projektų), 2017–2019 m. pateiktų Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai, derinimas užsitęsė dėl jų tikslinimo.

20 proc.

pirkimo dokumentų (iš vertinimui atrinktų projektų), 2017–2019 m. pateiktų Centrinei projektų valdymo agentūrai, derinimas užsitęsė dėl jų tikslinimo.

25,6 mln. Eur

iki 2020-12-31 sukaupta giluminio atliekyno įrengimui.

SANTRAUKA

Audito svarba

Lietuva pagal stojimo į Europos Sąjungą sutartį įsipareigojo nutraukti Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimą, o Europos Sąjunga įsipareigojo teikti adekvačią papildomą finansinę paramą šiam procesui finansuoti.

Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo projektas – išskirtinės svarbos ir reikšmės visai šaliai projektas, reikalaujantis ypatingo dėmesio ir finansinių pajėgumų. Prognozuojama elektrinės eksploatavimo nutraukimo kaina – 3,3 mlrd. Eur. Iki 2020-12-31, įgyvendinus 49 proc. suplanuotų projekto darbų, buvo panaudota 1,3 mlrd. Eur, arba 39 proc. numatytų lėšų, iš kurių 85 proc. sudaro Europos Sąjungos skirtos lėšos.

Vienas iš uždavinių, numatytų 2021–2030 m. nacionaliniame pažangos plane keliamiems strateginiams tikslams pasiekti, yra užtikrinti saugų Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimą ir sutvarkyti susidariusias radioaktyvias atliekas taip, kad jos nekeltų pavojaus aplinkai¹.

Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimas apima galutinį jos sustabdymą, eksploatavimo nutraukimui reikiamos infrastruktūros įrengimą, įrenginių išmontavimą, pastatų nugriovimą ir atliekų tvarkymą. Be to, ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų galutiniam sutvarkymui turi būti įrengiamas giluminis atliekynas. Planuojama, kad 2000 m. prasidėjęs procesas, kai turi būti saugiai nutrauktas branduolinės energetikos objekto eksploatavimas, iki 2038 m. bus baigtas. 2027 m. planuojama vieno iš sudėtingiausių eksploatavimo nutraukimo etapų pradžia: numatoma pradėti unikalius ir technologiškai sudėtingus iki šiol niekur nevykdytus dviejų branduolinių reaktorių šerdžių išmontavimo darbus.

Tai unikalus tokio masto projektas Lietuvoje, o didžiausi ir svarbiausi Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo proceso darbai laukia ateityje. Todėl būtina užtikrinti sklandų ir saugų eksploatavimo nutraukimo procesą ir pasiruošimą galutinai sutvarkyti susidariusias radioaktyvias atliekas. Netinkamai vykdomas procesas ateityje sukeltų papildomą finansinę naštą Lietuvai ir turėtų poveikį žmonėms ir aplinkai.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo procesas vykdomas tinkamai ir rezultatyviai.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar užtikrinama, kad Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo projektas būtų įgyvendinamas laiku;
- ar tinkamai ruošiamasi giluminio atliekyno įrengimui.

¹ Patvirtintas Vyriausybės 2020-09-09 nutarimu Nr. 998, 6 strateginis tikslas.

Audituojamieji subjektai:

- Energetikos ministerija: organizuoja IAE eksploataavimo nutraukimą, radioaktyviųjų atliekų tvarkymą ir dėjimą į atliekynus ir kitas jai pavestas funkcijas branduolinės energetikos srityje.
- VĮ Ignalinos atominė elektrinė: planuoja ir organizuoja branduolinės energetikos objektų eksploataavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo procesą, jį valdo ir įgyvendina bei vykdo įgyvendinimo priežiūrą ir kontrolę.

Audito metu duomenis taip pat rinkome iš Centrinės projektų valdymo agentūros, Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos ir Finansų ministerijos.

Kadangi procesas, skaičiuojant uždirbtosios vertės metodu², yra tik įpusėjęs, įgyvendinami projektai nėra baigti, o sudėtingiausi darbai laukia ateityje, po 2027 m., todėl lėšų naudojimo tinkamumo, laikantis plano, nevertinome.

Audituojamas 2017–2019 m. laikotarpis, bet, siekiant palyginti duomenis, kai kuriais atvejais audito įrodymams surinkti buvo naudojami ankstesnių bei 2020 ir 2021 m. duomenys.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“ (37 psl.).

Pagrindiniai audito rezultatai

Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimas ir susidariusių radioaktyviųjų atliekų tvarkymas dar nėra vykdomi taip, kad būtų užtikrintas sklandus eksploataavimo nutraukimo darbų įgyvendinimas, o ilgaamžės radioaktyviosios atliekos būtų laiku sudėtos į giluminį atliekyną. Audito rezultatai rodo, kad yra tobulintinų veiklų, nes ne visada užtikrinama, kad atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo darbai būtų atlikti laikantis grafiko. Nors yra sukurtas finansavimo mechanizmas giluminiam atliekynui įrengti, tačiau būtina užtikrinti pakankamą lėšų kaupimą kasmet.

1. Tobulintinas Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo procesas

Užsitęsia Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo projektų įgyvendinimas

Siekiant, kad Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimas vyktų sklandžiai, atitiktų jam keliamus saugos reikalavimus, o lėšos būtų naudojamos tinkamai, labai svarbus visų procese dalyvaujančių institucijų įsitraukimas. Palyginę galutinio eksploataavimo nutraukimo plano 2014 ir 2020 m. redakcijas nustatėme, kad 43 (iš 98) plane numatytų projektų pabaigos data pasikeitė, t. y. 12 projektų įgyvendinti skirtas laikas buvo sutrumpintas, o 31 pabaigos data nukelta iki 10 metų. Todėl svarbu užtikrinti sklandų eksploataavimo nutraukimo projektui įgyvendinti reikiamų dokumentų derinimo su

² Galutinis eksploataavimo nutraukimo planas, patvirtintas energetikos ministro 2020-08-11 įsakymu Nr. 1-248, 4 sk. 4.7 p.

atsakingomis institucijomis procesą, nes nuo derinimo proceso trukmės priklauso konkrečių darbų ar tęstinių veiklų pradžia ir pabaiga. Pagrindinės priežastys, dėl kurių projektų vykdymas užsitęsia:

- Dokumentai, reikalingi licencijoms, leidimams gauti ar kitais teisės aktuose numatytais branduolinės saugos klausimais, yra derinami su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija. Iš 2017–2019 m. inspekcijai pateiktų 37 dokumentų dėl 8 (iš 17) vertinti atrinktų projektų įgyvendinimo 22 proc. suderinti nustatytais terminais iš pirmo karto, o 78 proc. buvo tikslinami, papildomi ir teikiami inspekcijai pakartotinai. Todėl derinimo procesas užtruko nuo 9 iki 1 275 dienų.
- Ignalinos programos lėšomis atliekamų pirkimų dokumentai yra derinami su Centrine projektų valdymo agentūra. Iš 2017–2019 m. parengtų ir agentūrai teiktų suderinti 85 pirkimo dokumentų dėl 13 (iš 17) atrinktų projektų 80 proc. buvo pritarta arba pritarta su sąlyga iš pirmo karto, 20 proc. nepritarta iš pirmo karto, nes dokumentai, agentūros vertinimu, turėjo būti tikslinami ar papildomi. Todėl derinimo procesas užtruko nuo 35 iki 432 dienų.

Užtrukęs derinimo procesas turi įtakos pradėtiems ir numatomiems vykdyti projektams, nes pakartotinai tikslinant dokumentus užtrunka darbų vykdymas, vėluojama pradėti susijusias veiklas, taip atsiliekiama nuo suplanuoto projektų vykdymo grafiko. Nepriimant sprendimų, kaip tobulinti ir spartinti dokumentų derinimo procesą, ateityje tai gali turėti įtakos viso eksploatavimo nutraukimo proceso vykdymui numatytais terminais (1.1 poskyris, 14 psl.).

Svarbu užtikrinti, kad kritinio kelio projektų darbai būtų atliekami laiku

Kritinį Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo projektų darbų kelią sudaro seka susijusių darbų, kurie neturi laiko rezervo. Kritinio kelio projektų darbų sąrašė 2020 m. pabaigoje buvo 5 projektai. Vieno jų – „A2 bloko įrangos išmontavimas“ – užbaigimo data nukelta ilgiau kaip 8 metams (iš 2026-12-31 į 2035-08-21), kito – „Aikštelės rekultivavimas“ – terminas sutampa su viso projekto pabaigos data ir jis galės būti pradėtas vykdyti tik tada, kai bus užbaigti kiti pradėti projektai. Šiame sąrašė esančių projektų vykdymas turi tiesioginės įtakos eksploatavimo nutraukimo projekto pabaigos datai, todėl nesiėmus priemonių, padedančių užtikrinti sklandų projektų įgyvendinimą, visas projektas gali vėluoti tiek, kiek vėluotų kritinių darbų įgyvendinimas (1.2 poskyris, 21 psl.).

Ne visi metinėje darbo programoje numatyti rodikliai pasiekiami laiku

VĮ Ignalinos atominė elektrinė kiekvienais metais rengia metinę darbo programą. Ši programa yra vienas iš metinių eksploatavimo nutraukimo planavimo dokumentų ir teikiama Europos Komisijai. Ji remiasi Galutiniu eksploatavimo nutraukimo planu ir yra Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo veiklos planavimo ir vykdymo stebėsenos proceso grandis, kurioje pateikiama informacija apie aktualų eksploatavimo nutraukimo grafiką ir numatomas sąnaudas, aprašomi siektini rezultatai, įgyvendinimo etapai ir tikslų pasiekimo datos bei veiklos rodikliai. 2014–2019 m. metinėse darbo programose 11-ai (iš 17) vertinti atrinktų projektų numatyti 127 rodikliai, iš kurių 54 proc. pasiekti, o 46 proc. nepasiekti laiku dėl nepradėtų įgyvendinti ar neviseškai įgyvendintų veiklų bei kitų priežasčių. Eksploatavimo nutraukimo veiklų ir joms numatyti atitinkamų rodiklių planavimą apsunkina informacijos apie tikslias darbų apimtis trūkumas. Todėl

būtina stiprinti rodiklių planavimą ir jų pasiekimą, nes tai gali būti vienas elementų, parodančių sklandų eksploatavimo nutraukimo proceso vykdymą (1.3 poskyris, 23 psl.).

Reikalinga tobulinti rizikų valdymą

VĮ Ignalinos atominėje elektrinėje 2017 m. sukurta ir įdiegta korporatyvinė rizikų valdymo sistema, sudaromi rizikų valdymo registrai, į kuriuos įtraukta 211 nustatytų rizikų, iš jų 91 proc. yra nustatytos rizikų mažinimo priemonės. Kadangi rizikų registruose informacija apie priemonės vykdymą ne visada pateikiama, nėra priemonių vykdymo atsekamumo, todėl negalėjome įsitikinti, ar visos numatytos rizikų mažinančios priemonės buvo įvykdytos ir kokį poveikį jos turėjo suvaldant pasireiškusias rizikas (1.4 poskyris, 25 psl.).

2. Svarbu užtikrinti tinkamą pasirengimą galutiniam ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų sutvarkymui

Pradėti paruošiamieji giluminio atliekyno įrengimo darbai

Visos radioaktyviosios atliekos, susidariusios įgyvendinant Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimą, iki 2038 m. turės būti sudėtos į atitinkamas saugyklas bei atliekynus ir ten saugomos. Ilgaamžės radioaktyviosios atliekos saugomos laikinose saugyklose. Pasibaigus saugyklų eksploatavimo laikui, atliekos turėtų būti perkeltos į giluminį atliekyną, kuris turi būti įrengtas iki 2067 m.; apskaičiuota preliminari jo įrengimo kaina – 2,5 mlrd. Eur. 2021 m. patvirtintoje 2021–2030 m. branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programoje yra numatyti atliekyno įrengimo etapai. Iki 2067 m. neįrengus giluminio atliekyno ir pasibaigus ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų saugojimo laikinose saugyklose terminui, jų perkėlimas į naujus laikinuosius konteinerius gali papildomai kainuoti apie 1,1 mlrd. Eur, t. y. beveik pusę visos giluminio atliekyno įrengimo sumos. Todėl būtina užtikrinti tinkamą vykdomų darbų stebėseną, kad šie darbai būtų įgyvendinami laiku (2.1 poskyris, 29 psl.).

Laiku nesukaupus pakankamų lėšų giluminio atliekyno įrengimui, bus patiriamos papildomos išlaidos susidariusių atliekų saugojimui

Siekiant užtikrinti giluminio atliekyno įrengimo projekto ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo finansavimą, nuo 2020-12-01 Rezervinio (stabilizavimo) fonde pradėtos kaupti lėšos, gautos už VĮ Ignalinos atominės elektrinės parduotą turtą. Giluminio atliekyno įrengimui numatyta kasmet kaupti ne mažiau kaip 3 mln. Eur, tačiau poreikis siekia vidutiniškai 42,7 mln. Eur kasmet. Todėl ateityje gali tekti ieškoti papildomų finansavimo šaltinių (2.2 poskyris, 30 psl.).

Rekomendacijos

Vyriausybei

1. Siekiant užtikrinti tinkamą ruošimąsi giluminio atliekyno įrengimui, koordinuoti veiksmus, kad būtų kaupiama reikiama lėšų suma atliekų padėjimui į atliekyną (2-asis pagrindinis audito rezultatas).

Energetikos ministerijai

2. Siekiant užtikrinti, kad Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo projektai būtų įgyvendinami laiku, pasiūlyti sprendimus, kurie palengvintų reikiamų dokumentų parengimą ir suderinamą su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija ir Centrine projektų valdymo agentūra numatytais terminais (1-asis pagrindinis audito rezultatas).

VĮ Ignalinos atominei elektrinei

3. Siekiant užtikrinti tinkamą tiesioginę įtaką eksploatavimo nutraukimo pabaigai turinčių projektų ir jų darbų vykdymą, tobulinti projektų valdymo procesą (1-asis pagrindinis audito rezultatas).

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (34 psl.).

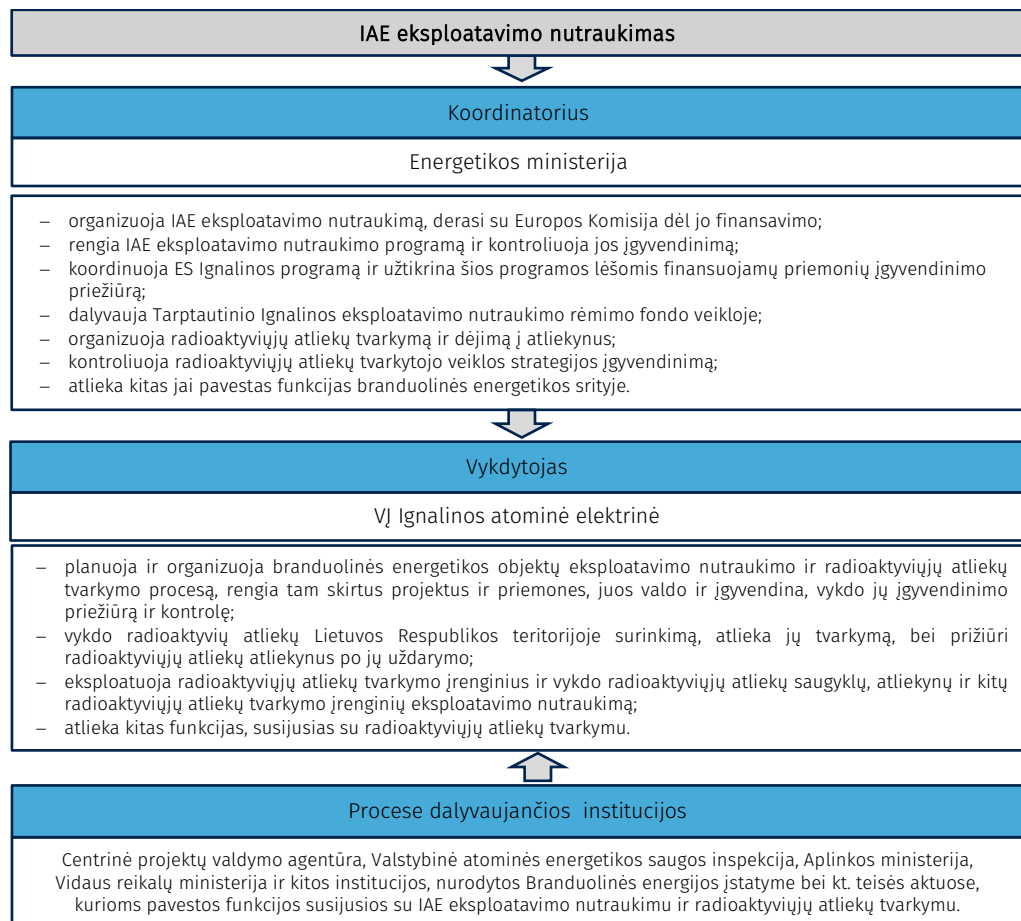
JŽANGA

Ignalinos atominė elektrinė (toliau – IAE) pradėta eksploatuoti nuo 1983 metų. Lietuvai vykdant stojimo į Europos Sąjungą sutartyje numatytus įsipareigojimus, 2004 m. pabaigoje buvo sustabdytas IAE 1-asis branduolinis reaktorius, o 2009 m. pabaigoje elektrinė visiškai nutraukė elektros energijos gamybą³. Per 26 eksploatavimo metus IAE pagaminta 307,9 milijardų kilovatvalandžių elektros energijos.

Pagrindinis tikslas įgyvendinant IAE eksploatavimo nutraukimą – saugaus ir sklandaus eksploatavimo nutraukimo proceso ir tam reikalingo finansavimo užtikrinimas, skaidrus bei efektyvus skiriamų lėšų panaudojimas. IAE eksploatavimo nutraukimo procesas apima reaktorių sustabdymą bei radioaktyviųjų atliekų apdorojimą ir saugojimą reikiamų įrenginių, kuriuose turi būti tvarkomos atominės elektrinės veikimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusios radioaktyviosios atliekos⁴, statybą.

Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimas ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymas – išskirtinės svarbos ir reikšmės visai šaliai projektas, reikalaujantis ypatingo visų šiame procese dalyvaujančių institucijų (1 pav.) įsitraukimo.

1 pav. IAE eksploatavimo nutraukimo procesą įgyvendinančios institucijos

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktus

³ Prieiga per internetą: <https://www.iae.lt/apie-imone/istorija/60> (žiūrėta 2021-04-20).

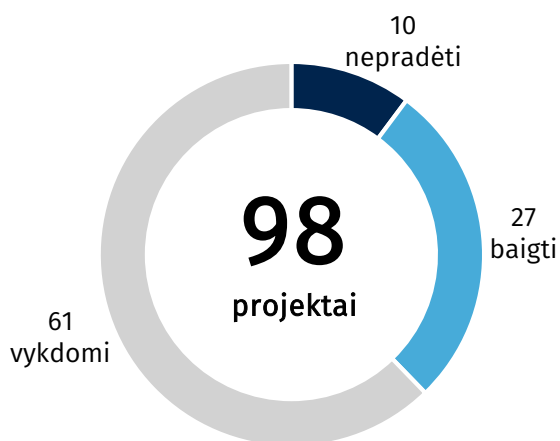
⁴ 2021–2030 m. branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programa, patvirtinta Vyriausybės 2021-02-03 nutarimu Nr. 76.

EM pavesta formuoti valstybės branduolinės energetikos politiką: užtikrinti IAE eksploataavimo nutraukimo, radioaktyviųjų atliekų tvarkymo, branduolinės energijos naudojimo plėtros ir valstybės politikos branduolinės energetikos sektoriuje įgyvendinimą⁵. Už įrenginių eksploataavimo nutraukimą ir atliekynų įrengimą atsakinga VĮ IAE.

Galutinio IAE eksploataavimo nutraukimo planas (toliau – GENP) yra pagrindinis dokumentas, kuriuo vadovaujantis yra vykdomas IAE eksploataavimo nutraukimas. Jo projektą parengė VĮ IAE, patvirtino EM. GENP ne rečiau kaip kas 5 metai turi būti atnaujinamas⁶. Šiuo metu galiojanti redakcija patvirtinta 2020 m. GENP apima visą IAE eksploataavimo nutraukimo laikotarpį: dokumente nurodomi eksploataavimo nutraukimo darbai ir jų atlikimo grafikas, patirtos išlaidos ir prognozuojami kaštai.

IAE eksploataavimo nutraukimas yra vykdomas planuojant įgyvendinti 98 GENP numatytus projektus (2 pav.)

2 pav. Eksploataavimo nutraukimo projektų įgyvendinimo būklė 2020-12-31

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal VĮ IAE pateiktą informaciją

Planuojama IAE eksploataavimo nutraukimo kaina siekia 3,3 mlrd. Eur. Iki 2020-12-31 iš jų buvo panaudota 1,3 mlrd. Eur (arba 39 proc.), bendras projektų įvykdymas uždirbtosios vertės metodu – 49,4 proc.⁷.

IAE eksploataavimo nutraukimas pagal stojimo į ES sutartį finansuojamas ES ir valstybės lėšomis (3 pav.).

⁵ Energetikos ministerijos nuostatai, patvirtinti Vyriausybės 2009-02-11 nutarimu Nr. 86, 7.2 p.

⁶ Branduolinės saugos reikalavimai, 1.5.1-2019 [2.4.1]. Audituojamu laikotarpiu galiojo redakcijos: GENP 2014 ir GENP 2020.

⁷ VĮ IAE pateikta informacija.

Nepaisant to, kad planuojama IAE eksploataavimo nutraukimo projekto vertė – 3,3 mlrd. Eur, norint galutinai sutvarkyti radioaktyvias atliekas, įrengiant giluminį atliekyną, preliminariais skaičiavimais papildomai reikės dar apie 2,5 mlrd. Eur.

IAE eksploataavimas turi būti nutraukiamas ir giluminis radioaktyviųjų atliekų atliekynas įrengiamas taip, kad būtų užtikrinamas numatytų darbų įgyvendinimas nustatytais terminais, o žmonės ir aplinka būtų apsaugoti nuo žalingo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio.

AUDITO REZULTATAI

1. TOBULINTINAS IGNALINOS ATOMINĖS ELEKTRINĖS EKSPLOATAVIMO NUTRAUKIMO PROCESAS

1. Siekiant, kad IAE eksploataavimo nutraukimas vyktų sklandžiai, svarbu užtikrinti tinkamą jo planavimą ir siekti, kad nutraukimo projektai būtų įgyvendinti laiku.
2. IAE eksploataavimo nutraukimo planavimo dokumente GENP pateikiami sistemingai sugrupuoti ir pagal tam tikrus principus aprašyti projektai. Jiems įgyvendinti metinėse darbų programose (toliau – MDP) yra numatomos VĮ IAE veiklos, skirtos eksploataavimo nutraukimo darbams atlikti. Europos Komisija tvirtina MDP, kurioje nurodomi planuojami vykdyti projektai ir jų metinis lėšų poreikis.
3. Audito metu vertinome 17¹⁰ (iš 98) GENP 2020¹¹ numatytų projektų: vienas baigtas, vienas nutrauktas, 15 vykdomi. Jų vertė – 1 025,3 mln. Eur, t. y. 31 proc. visos planuojamos eksploataavimo nutraukimo vertės.

1.1. Užsitęsia Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo projektų įgyvendinimas

4. Per visą IAE eksploataavimo nutraukimo laikotarpį buvo patvirtintos trys GENP redakcijos: 2005, 2014 ir 2020 metų. Atsižvelgiant į eksploataavimo nutraukimo metu įgytą patirtį, branduolinės saugos reikalavimus ir taisykles, darbų atlikimo grafiko, eigos, faktinių išlaidų ir finansinių lėšų poreikio pakeitimus, patvirtintas GENP 2020¹². 2014 m. buvo numatyta eksploataavimo nutraukimo procesą baigti 2038 metais. Ši data liko nepakitusi ir GENP 2020.
5. Palyginę GENP 2014 ir GENP 2020 grafikus, nustatėme, kad 43 (iš 98) projektų pabaigos data pasikeitė:
 - 12 projektų įgyvendinti skirtas laikas sutrumpintas (nuo 1 mėn. iki 7 m.). Vienas iš šių projektų buvo baigtas 5 mėn. anksčiau. 4 projektų vykdymas nutrauktas, o neatlikti darbai perkelti į kitus projektus, 7 projektai planuojami baigti ateityje anksčiau, nei buvo numatyta GENP 2014.

Projektų, kuriems įgyvendinti skirtas laikas sutrumpintas, pavyzdžiai

- Projektas 1218 „Reaktoriaus atliekų laikinosios saugyklos sukūrimas (B38)“ planuotas baigti 2022-03-31, baigtas 2018-10-01, t. y. 3,5 m. anksčiau, nei buvo planuota. Toliau šio projekto neatlikti darbai tęsiami įgyvendinant 2103 projektą „Projektavimo ir licencijavimo darbai, skirti pasirengti reaktorių zonų R3 išmontavimui ir susijusių atliekų tvarkymui“, reaktorių atliekų
-

¹⁰ Projektų atranka pateikiama audito ataskaitos 2 priede.

¹¹ Galutinis eksploataavimo nutraukimo planas, patvirtintas energetikos ministro 2020-08-11 įsakymu Nr. 1-248.

¹² Ten pat.

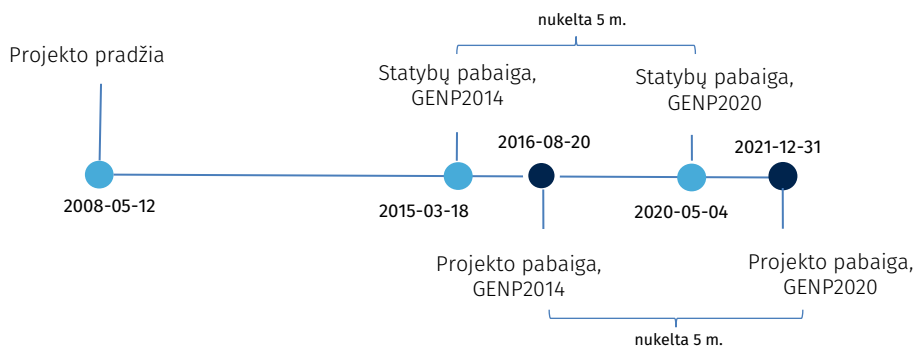
saugykla bus įrengiama vykdant projektą 1229 „Reaktorių atliekų saugyklos įrengimas“. IAE paaiškinimu¹³, projektas 1218 negalėjo būti įgyvendintas visa apimtimi (nepakako išsėtinės informacijos, didesnė klaidų tikimybė ir kt.), todėl buvo nuspręsta tą projektą uždaryti pasiekus dalinius rezultatus ir taip siekti labiau integruoto sprendimo.

- Projektas 1300 „Sistemų ir įrangos izoliavimas“ planuotas baigti 2038-06-11, o pagal atnaujintą GENP pabaiga numatoma 2036-07-01, t. y. beveik 2 metais anksčiau.

- 31 projekto pabaigos data nukelta (nuo 1 mėn. iki 10 m.).

Projekto įgyvendinimo terminų nukėlimo pavyzdys

1206 „Trumpaamžių labai mažo aktyvumo atliekų atliekynas (B19-2)“

6. Siekiant užtikrinti, kad projektai būtų vykdomi pagal grafiką, numatytos jų veiklos turi būti atliktos nustatytu laiku. Audito metu vertinome, ar atrinkty 17 projektų veiklos, numatytos metinėse darbo programose, įgyvendintos planuotu laiku.
7. Nustatėme, kad 11-ai¹⁴ (iš 17) vertinti atrinkty projektų 2014–2019 m. metinėse darbo programose numatytos 127 veiklos, iš jų:
 - 69 (54 proc.) buvo įgyvendintos laiku,
 - 58 (46 proc.) nebuvo įgyvendintos laiku.
8. Nustatėme pagrindines priežastis, dėl kurių MDP numatytos veiklos neįgyvendintos laiku:
 - užtruko dokumentų suderinimas su VATESI;
 - užtruko pirkimo dokumentų suderinimas su CPVA;
 - kitos priežastys (pvz.: užtruko pirkimo procedūros; veiklos neįgyvendinamos dėl planuotu laiku neatliktų kitų darbų ir kt.).

Projekto 1207 statybos darbų pirkimo pavyzdys

2018 m. IV ketv. MDP numatyta pasirašyti atliekyno statybos darbų sutartį, tačiau dėl užsitęsusių pirkimo procedūrų sutartis iki 2020 m. pabaigos nepasirašyta. (2019-03-14 paskelbtas kvietimas nutrauktas dėl dalyvio pretenzijos. 2020-03-28 paskelbtas pakartotinis konkursas nutrauktas, nes pasiūlymai viršijo pirkimui skiriamų lėšų sumą. 2020-10-12 paskelbtas antras pakartotinis konkursas).

¹³ 2021-04-27 VĮ IAE pateikti duomenys.

¹⁴ 5201, 5301, 0001, 0007 projektai, įmonės veiklai / eksploatavimo nutraukimo veiklai užtikrinti. Būtinės tęstinės veiklos. Į projektų sąrašą įtrauktos dėl to, kad būtų galima bendrai planuoti sąnaudas ir atsiskaityti už išlaidas. Metinėse darbo programose ir priemonių planuose šiems projektams (tęstinėms veikloms) nėra numatytų konkrečių veiklų įvykdymo rodiklių. Veiklos ir pasiekimo rodikliai nustatomi visam P.0 ar P.5.2–P.5.3 blokui. 2 projektams (3102 ir 1223) tuo laikotarpiu rodikliai nebuvo numatyti.

Užtrunka projektų dokumentų parengimas ir derinimas su VATESI

9. VĮ IAE, kaip branduolinės energetikos objektus eksploatuojanti organizacija, privalo turėti¹⁵ licenciją, leidimą ir materialijų, finansinių ir žmogiškųjų išteklių, kad būtų galima saugiai vykdyti licencijuojamą ar leidimu reguliuojamą veiklą. Tam IAE privalo parengti dokumentus licencijoms, leidimams gauti ar kitais teisės aktuose numatytais branduolinės saugos klausimais ir juos pateikti derinti VATESI.
10. VATESI sprendimus dėl dokumentų suderinimo priima ne vėliau kaip per 6 mėn. nuo visų tinkamai įformintų dokumentų gavimo dienos¹⁶. Šis terminas priklauso nuo pateikto dokumento tipo.
11. Laikėmės nuostatos, kad dokumentų derinimo procesas su VATESI vyksta sklandžiai, kai VĮ IAE pateikti dokumentai yra suderinami nustatytais terminais¹⁷.
12. Teikiant prašymus licencijai ar kitiems leidimams gauti, kartu yra pateikiamas ir su VATESI suderinamas dokumentų teikimo grafikas. Siekiant, kad jie būtų suderinami pagal sutartą grafiką, svarbu užtikrinti tinkamą jų parengimą. IAE 2017–2019 m. parengė ir teikė suderinti VATESI 37 dokumentus dėl 8¹⁸ (iš 17) atrinktų projektų įgyvendinimo. Audito metu atlikta VATESI suderinti teiktų dokumentų analizė parodė, kad:
 - 8 (22 proc.) dokumentai suderinti iš pirmo karto;
 - 29 (78 proc.) dokumentai, teikti pagal suderintą grafiką leidimui / licencijai gauti ar kitais branduolinės saugos klausimais, buvo tikslinami, papildomi ir teikiami VATESI pakartotinai (IAE tikslino leidimui gauti suderintus dokumentų teikimo grafikus, vertinti pateikė ne visą dokumentų paketą, jie buvo koreguojami pagal VATESI pastabas ir kt.). Jų derinimas užtruko nuo 9 iki 1 275¹⁹ dienų.

Užtrukusio dokumentų derinimo su VATESI pavyzdžiai

- **Pirminio atliekų apdorojimo baro įrengimo technologinis projektas ir saugos analizės ataskaita (projektas 2203)**
Pagal suderintą dokumentų teikimo grafiką buvo numatyta, kad 2017 III ketv. IAE pateiks VATESI derinti pirminio atliekų apdorojimo baro įrengimo techninį projektą ir saugos analizės ataskaitą. IAE 2017-07-05 pateikė VATESI vertinti ne iki galo parengtus šiuos dokumentus (t. y. be pagrindinių radiologinių tyrimų (nuklidinio vektoriaus), kurie buvo atliekami pagal atskirą projektą). 2019-11-02 pateikti pakoreguoti minėti dokumentai, įskaitant A1 bloko įrangos nuklidinį vektorių. Dokumentai 2018–2020 m. tikslinti keletą kartų, tačiau ne visais atvejais IAE atsakymai VATESI buvo priimtini, t. y. neatsakyta į pastabas, nepateikta pagrindžianti informacija, nepapildyta informacija pagal ankstesnius VATESI komentarus ir pan. Iki 2020 m. pabaigos šie dokumentai nebuvo suderinti. Derinimo procesas trunka ilgiau nei 3 m. Dėl užtrukusio A1 bloko nuklidinio vektoriaus ataskaitos derinimo su VATESI šio bloko išmontavimo darbai neatliekami.
- **Leidimo pradėti pramoninį branduolinės energetikos objekto eksploatavimą dokumentų derinimas (projektas 1203)**
Pagal 2018-07-27 suderintą dokumentų teikimo grafiką buvo numatyta, kad IAE visus dokumentus, pagrindžiančius paraišką išduoti leidimą, pateiks 2018 m. IV ketv. Grafikas buvo tikslintas, nes ne visi dokumentai buvo parengti ir pateikti suderinti („karštųjų“ bandymų

¹⁵ Branduolinės saugos įstatymas, 17 str.

¹⁶ Ten pat, 25, 26, 32, 34 str.

¹⁷ Ten pat.

¹⁸ 2017–2019 m. derinti 9 projektai, bet vieno jų dokumentai derinti teikti anksčiau nei 2017 m., todėl į vertinamų projektų skaičių neįtrauktas.

¹⁹ Jei dokumentas dar nebuvo suderintas audito metu, vėlavimo terminas skaičiuotas iki 2020-12-31.

metu buvo nustatytos didesnio radioaktyvumo atliekos, todėl reikėjo atlikti nenumatytus darbus – parengti ir suderinti dokumentus dėl papildomų apsaugos priemonių, susijusių su 3 grupės kietųjų radioaktyviųjų atliekų tvarkymu). Iki 2020 m. pabaigos ne visi dokumentai buvo pateikti ir suderinti, leidimas nebuvo gautas, todėl procesas trunka ilgiau nei 2 m. Veikla vykdoma ir atliekos tvarkomos „karštųjų“ bandymų režimu, bet, negavus leidimo, pramoninės branduolinės energetikos objekto eksploatavimas nepradėtas.

VATESI paaiškinimas

Jei VATESI, atlikusi dokumento peržiūrą, jo nederina, tai reiškia, kad jis neatitinka reikalavimų, nustatytų teisės aktuose, o teikiant saugos analizės ataskaitą iš pateiktos informacijos negalima daryti išvados, kad branduolinės energetikos objekto sauga yra pagrįsta.

Pažymėtina, kad visi 3-jų (iš 8) projektų derinti teikti dokumentai su VATESI buvo suderinti numatytais terminais.

13. Užtrukęs derinimo su VATESI procesas turi įtakos pradėtiems vykdyti ir numatomiems vykdyti projektams, nes pakartotinai tikslinant dokumentus darbai užtrunka, vėluojama pradėti susijusias veiklas ir atsiliekiama nuo suplanuoto grafiko.

Užtrunka projektų dokumentų parengimas ir derinimas su CPVA

14. CPVA yra Europos Komisijos paskirta Ignalinos programos nacionalinė agentūra, kuri Komisijos vardu vykdo Ignalinos programos projektų aprašų rengimo, sutarčių sudarymo priežiūrą, užtikrina stebėseną, Bendrijos finansinės paramos administravimą. CPVA vertina IAE įgyvendinamų projektų išlaidų tinkamumą finansuoti Ignalinos programos lėšomis, atlieka tinkamų finansuoti projektų išlaidų apmokėjimą ir šios programos lėšų panaudojimo kontrolę, priima sprendimus dėl projektų išlaidų tinkamumo finansuoti Ignalinos programos lėšomis.
15. Ignalinos programos lėšomis finansuojami IAE viešieji pirkimai gali būti pradėti vykdyti tik suderinus pirkimo dokumentus su CPVA. Finansavimo sutartyse²⁰ numatyta, kad CPVA ne vėliau kaip per 20 dienų nuo pirkimo dokumentų gavimo dienos patikrina dokumentus ir jiems:
 - pritaria,
 - pritaria su sąlygomis, į kurias neatsižvelgus pirkimas nebus finansuojamas šios programos lėšomis,
 - nepritaria.
16. Laikėmės nuostatos, kad dokumentų derinimo procesas su CPVA vyksta sklandžiai, kai VĮ IAE pateikti dokumentai yra suderinami nustatytais terminais²¹ (per 20 kalendorinių dienų).
17. VĮ IAE 2017–2019 m. parengė ir teikė CPVA suderinti pirkimo dokumentus dėl 85 pirkimų, reikalingų 13-ai²² (iš 17) atrinktų projektų įgyvendinti.

²⁰ VĮ IAE rengia projektų aprašus (Fiche) ir derina su CPVA. EK patvirtinus projekto aprašą sudaroma finansavimo sutartis. Joje nustatytos pirkimo dokumentų, pirkimo procedūrų atlikimo ir sutarties projekto suderinimo, projektų tinkamų išlaidų apmokėjimo ir projektų lėšų panaudojimo kontrolės sąlygos ir terminai.

²¹ Ignalinos programos projektų finansavimo sutarčių sąlygos.

²² Projektų 0007, 1201, 1203, 3103 pirkimai finansuojami iš TIENRF ir dokumentai nėra derinami su CPVA.

18. VĮ IAE teiktų suderinti su CPVA pirkimo dokumentų analizė parodė, kad CPVA įvertino dokumentus per sutartyse numatytą terminą (vidutiniškai vieną dokumentų paketą įvertina per 9 dienas nuo jų gavimo iki išvados priėmimo):

- 68 (iš 85, arba 80 proc.) pirkimo dokumentų paketams buvo pritarta arba pritarta su sąlyga²³ iš pirmo karto. CPVA prašė paaiškinti ar patikslinti informaciją dėl 8 (iš 68, arba 12 proc.) dokumentų paketų arba IAE kreipėsi pakartotinai, nors dokumentams jau buvo pritarta.

Pateiktų pirkimo dokumentų suderinimo su CPVA iš pirmo karto pavyzdžiai

- VĮ IAE 2018-07-03 pateikė šratasvaidžio įrenginio su besisukančiu stalu pirkimo dokumentus, o CPVA 2018-07-11 dokumentams pritarė su sąlyga, jei bus atsižvelgta į pastabas (viso proceso trukmė – 8 dienos).
- VĮ IAE 2018-04-20 pateikė gama spinduliuotės matavimo prietaisų pirkimo dokumentus, o CPVA 2018-05-07 pritarė šiems dokumentams. IAE 2018-06-12 pakoregavo dokumentus ir CPVA jiems pakartotinai pritarė 2018-06-26 (viso proceso trukmė – 67 dienos).

- 17 (iš 85, arba 20 proc.) pirkimo dokumentų paketų nepritarta iš pirmo karto, nes jie, CPVA vertinimu, parengti netinkamai, pavyzdžiui: nėra pakankamo poreikio pagrindimo, netinkamas pirkimo būdas ar kvalifikacijos reikalavimai, techninėje specifikacijoje tikslinga apibūdinti tik norimą rezultatą, o ne specifinį technologinį sprendimą, ir pan. IAE, įvertinusi pastabas ir parengusi pakoreguotus, o kartais iš esmės pakeistus dokumentus, pakartotinai kreipėsi tik po kurio laiko, todėl dokumentų suderinimas užsitęsė ir truko nuo 35 iki 432 dienų.

Užsitęsusio pirkimo dokumentų derinimo su CPVA pavyzdys

IAE 2018-08-02 pateikė konteinerių krautuvo pirkimo dokumentus CPVA. Agentūra 2018-09-07 apsilankė projekto įgyvendinimo vietoje ir 2018-09-14 informavo, kad nepitaria dokumentams, nes siekiant užtikrinti racionalų lėšų panaudojimą techninėse specifikacijoje tikslinga apibūdinti tik norimą rezultatą, o ne specifinį technologinį sprendimą. IAE pakartotinai kreipėsi 2019-07-31, t. y. tik po 320 dienų. CPVA pritarimas gautas 2019-08-22 (viso proceso trukmė – 385 dienos). IAE paaiškinimu²⁴, kadangi reikėjo iš naujo pasiruošti pirkimui pagal naujus reikalavimus (rinkos tyrimas, TS ir pan.), suderinti naujus dokumentus bei parengti pirkimo dokumentaciją, šis procesas užtruko ilgiau nei įprastai.

Pažymėtina, kad dėl 3 pirkimų, kuriems CPVA nepritarė ar nesuderino, VĮ IAE pakartotinai nesikreipė (dviejų pirkimų atsisakė, o vieną nusprendė vykdyti finansuojant iš kito šaltinio).

CPVA sprendimo nepritarti paslaugų pirkimo dokumentams priežastys

VĮ IAE 2018-08-01 pateikė galimų branduolinių ir radiologinių avarijų IAE BEO padarinių analizės paslaugų pirkimo dokumentus. CPVA 2018-08-13 nepritarė pirkimui ir nurodė, kad norimos pirkti paslaugos istoriškai teikiamos vienos iš techninės paramos organizacijų – Lietuvos energetikos instituto. Kitas tiekėjas negalėtų suteikti paslaugų nepasitelkęs šio instituto. Tai prieštarauja projekto aprašo nuostatoms, todėl CPVA negali suderinti šių dokumentų.

19. Sudėtingų projektų pirkimo atvejais ir siekiant sklandesnio dokumentų rengimo ir derinimo proceso, VĮ IAE pagal susiklosčiusią praktiką turi galimybę konsultuotis su CPVA

²³ VĮ IAE atsakingų darbuotojų teigimu, beveik visada pritariama su sąlyga, kad bus atsižvelgta į pastabas.

²⁴ 2021-04-27 VĮ IAE pateikti duomenys.

specialistais. Tačiau ir tai neužtikrina, kad VĮ IAE pateikti dokumentai būtų suderinami iš pirmo karto.

Pirkimo dokumentų derinimo po konsultacijų su CPVA pavyzdys

Rengti paviršinio atliekyno statybos darbų pirkimo techninę užduotį IAE pradėjo 2017 m IAE tiek el. paštu, tiek oficialiais raštais teikė šio dokumento versijas CPVA suderinti, buvo rengiami įvairūs CPVA ir IAE specialistų susitikimai dėl dokumento parengimo ir 2018-12-17 IAE oficialiai pateikė paviršinio atliekyno statybos darbų pirkimo dokumentus CPVA derinti. CPVA nepritarė dokumentams, nes buvo pateiktos ne visos jų dalys. 2019-01-09 IAE pateikė patikslintus dokumentus. CPVA 2019-02-01 informavo, kad dėl pirkimo skubos ir svarbos pritaria jiems su sąlyga, kad bus atsižvelgta į visas esmines pastabas (suderinti per 46 dienas).

20. VĮ IAE pagal suderintus dokumentus (pritarta arba pritarė su sąlyga) atlikusi viešojo pirkimo procedūras, prieš pasirašydama pirkimo sutartį, teikia CPVA viešojo pirkimo sutarties projektą ir visus su pirkimo procedūra susijusius dokumentus. Pažymėtina, kad atlikus pirkimo procedūras gali būti nepritarė sutarties sudarymui ir tokios išlaidos nelaikytinos tinkamomis finansuoti Ignalinos programos lėšomis.

Pirkimo dokumentų derinimo su CPVA ir atliktų viešojo pirkimo procedūrų pavyzdys

CPVA 2019-11-27 pritarė 110/6 kV pastotės, dviejų 110 kV oro linijų prijungimo prie 110 kV perdavimo tinklo projektavimo ir projektų vykdymo priežiūros paslaugų pirkimo dokumentams. Pirmojo pirkimo metu, tiekėjams neatitikus kvalifikacijos reikalavimų, pirkimas neįvyko. Po pakartotinio pirkimo VĮ IAE, atlikusi pirkimo procedūras, 2020-06-16 pateikė sutarties projekto ir atliktų pirkimo procedūrų dokumentus suderinti.

CPVA 2020-07-08 informavo, kad turi pagrįstų abejonių, jog šiam pirkimui skiriamų lėšų dydis buvo nustatytas tinkamai, todėl nepritaria atliktoms pirkimo procedūroms. CPVA nuomone, šis pirkimas turėtų būti nutrauktas ir, įvertinus rinką atitinkančią perkamų paslaugų kainą ir pagal ją nustatytus pirkimui skiriamų lėšų dydį, turi būti paskelbtas naujas pirkimas. Jei VĮ IAE sudarytų šią sutartį, ji nebūtų tinkama finansuoti Ignalinos programos lėšomis. IAE manymu, teisėto pagrindo nutraukti pirkimo procedūrą tame etape nebuvo, o CPVA reikalavimas nutraukti pirkimą kėlė riziką įmonei įsivelti į dar vieną teisminį nagrinėjimą. 2020-08-18 įsigaliojo viešojo pirkimo sutartis ir, negavus CPVA pritarimo, išlaidos bus padengtos nuosavomis įmonės lėšomis.

21. EM pavesta koordinuoti ES Ignalinos programą ir užtikrinti jos lėšomis finansuojamų priemonių įgyvendinimo priežiūrą. Pagal EM pateiktą informaciją, jei ministerijos darbuotojų veiksmai gali padėti pagreitinėti tam tikrų dokumentų derinimą su VATESI, CPVA, ministerijos atstovai dalyvauja įmonės darbo susitikimuose su šių institucijų darbuotojais.
22. Siekiant paspartinti dokumentų derinimo procesą, 2019-03-08 buvo pasirašytas susitarimas tarp EM, IAE ir CPVA dėl priemonių taikymo derinant IAE dokumentus. Sutarta dėl priemonių, kurios paspartintų dokumentų derinimą, o procesas vyktų sklandžiau: numatyta, kad iš anksto būtų sutarta dėl rengiamų dokumentų struktūros, gerinama parengtųjų kokybė ir kt. Nors yra priimami bendri sprendimai dėl dokumentų derinimo proceso gerinimo, tačiau tokie derinimai dėl pirmą kartą įgyvendinamų stambių infrastruktūrinių projektų ir toliau stringa.

CPVA nuomonė

Dideliems infrastruktūros projektams rengiamų dokumentų derinimas reikalauja didesnio eksploataavimo nutraukimo procese dalyvaujančių institucijų įsitraukimo, išsamesnės analizės ir papildomo laiko tiek rengiant dokumentus, tiek atliekant pirkimus.

23. EM, atsižvelgdama į susiklosčiusią situaciją, 2020 m. kreipėsi į Finansų ministeriją²⁵, atkreipdama dėmesį į tai, kad ministerija, kaip CPVA savininko teisėms ir pareigoms atstovaujanti institucija, turėtų daugiau dėmesio skirti jos veiklai, kuri turi tiesioginę įtaką Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo darbų eigai, o prireikus konsultuotis su Ignalinos programą koordinuojančia institucija ir kitomis suinteresuotomis institucijomis.
24. VĮ IAE 2021-04-09 raštu kreipėsi į CPVA dėl bendradarbiavimo nesklaidumų, kylančių tarp VĮ IAE, kaip ES finansinės paramos subjekto, ir CPVA, kaip Ignalinos programos nacionalinės agentūros, ir darančių neigiamą įtaką sklandžiam ir efektyviam Ignalinos programos įgyvendinimo procesui.

Rašte CPVA pateikta VĮ IAE nuomonė

Viena pagrindinių probleminių sričių yra atsakomybės (ne)pasidalinimo klausimas, kai už netinkamą Ignalinos programos etapų įgyvendinimą visa atsakomybė tenka tik IAE, nors ji nėra vienintelė sprendimų priėmėja – neretai tam tikriems procesams (tai ypač aktualu viešųjų pirkimų srityje) lemiamą įtaką daro būtent CPVA.

Nepaisant esminio ES indėlio finansuojant Ignalinos programą ir būtinybės užtikrinti skaidrų ir efektyvų šių lėšų panaudojimo ir priežiūros mechanizmą, galutinė atsakomybė už IAE eksploatavimo nutraukimą tenka visai Lietuvos valstybei. CPVA, kaip Finansų ministerijai pavaldi institucija, nepaisant jos vykdomų funkcijų pagal su Komisija pasirašytą delegavimo sutartį, mūsų nuomone, turėtų siekti iš esmės to paties tikslo kaip ir Lietuvos valstybė.

IAE nuomone, pagrindinis valstybės tikslas – saugiai, laiku ir laikantis suplanuoto biudžeto užbaigti visus suplanuotus IAE eksploatavimo nutraukimo darbus – turėtų būti atitinkamai adaptuotas ir įtrauktas į IAE ir CPVA veiklos uždavinius, atsižvelgiant į šių institucijų skirtingą veiklos pobūdį bei inkorporuotas į jų strateginius veiklos tikslus.

25. Atsižvelgiant į susiklosčiusią situaciją dėl stringančio dokumentų derinimo su CPVA, būtina aiškiau apibrėžti pagrindinių suinteresuotųjų šalių veiksmus įgyvendinant IAE eksploatavimo nutraukimo procesą.
26. Tais atvejais, kai užtrunka pirkimo dokumentų derinimas su CPVA, viešieji pirkimai yra pradedami vėliau, nei planuota. 2017–2019 m. VĮ IAE viešųjų pirkimų planuose buvo numatyti pirkimai, kurie atitinkamų metų pabaigoje nebuvo pradėti (perkelti į kitus metus arba jų atsisakyta).
27. Nustatyta, kad metiniuose viešųjų pirkimų planuose numatyti pirkimai perkeliama į kitų metų planą arba jų atsisakoma dėl to, kad: planuotais metais nepateikiamos pirkimų paraiškos, užsitęsia pirkimo dokumentų rengimas ir derinimas bei vykdomi pirkimai ir kt. Užsitęsus viešųjų pirkimų procedūroms vėluoja atliekami darbai ir pačių projektų vykdymas, todėl reikalingų darbų ir paslaugų pirkimų nukėlimas į kitus metus gali turėti įtakos vykdomų projektų įgyvendinimui numatytais terminais.

Nukeltų ir užsitęsusių pirkimų įtaka projekto įgyvendinimui

- Projektas 1206, atliekyno statybos bei inžinerinių statinių atkarpų projektavimo, statybos ir prijungimo prie atliekyno ir esamos infrastruktūros darbų pirkimas.

Pirkimas numatytas 2014 m., vėliau – 2015 m. VP plane. Apie pirkimą paskelbta 2015-12-14, o sutartis pasirašyta 2017-06-22 (vertė – 9,1 mln. Eur). Dėl užsitęsusių viešųjų pirkimų dokumentų rengimo ir derinimo bei viešųjų pirkimų procedūrų vykdymo (vieno iš konkurso dalyvių pretenzijos nagrinėjimo teisme), 2015 m. IV ketv. MDP suplanuota pasirašyti atliekyno statybos sutartis pasirašyta tik 2017 m. II ketv. t. y. 1,5 m. vėliau.

²⁵ Energetikos ministerijos 2020-02-17 raštas Nr. (12.9-14)3-234.

- Projektas 1207, paviršinio atliekyno ir jo išorinių lietaus kanalizacijos tinklų statybos techninės priežiūros ir FIDIC inžinieriaus bei konsultavimo paslaugos.

Pirkimas numatytas 2017 m., vėliau – 2018 m. VP plane. Apie jį paskelbta 2018-08-01. Pirkimas 2019-01-28 baigtas atmetus visus pasiūlymus. Pirkimas numatytas 2019 m. VP plane ir, atlikus procedūras, 2019-10-30 pasirašyta sutartis (vertė – 1,2 mln. Eur). Užsitęsęs šiam ir kitiems projektui įgyvendinti reikalingiems pirkimams, atliekyno projektavimo ir statybos darbai iki 2020-12-31 nepradėti.

28. Užtrukęs derinimo procesas su CPVA turi įtakos pradėtiems ir numatomiems vykdyti projektams, nes pakartotinai tikslinant dokumentus užtrunka darbų vykdymas, vėluojama pradėti susijusias veiklas, taip atsiliekama nuo suplanuoto projektų vykdymo grafiko.
29. Nuo dokumentų derinimo su VATESI ir CPVA proceso trukmės priklauso konkrečių darbų ar tęstinių veiklų pradžia ir pabaiga, todėl labai svarbu užtikrinti šių institucijų tinkamą įsitraukimą į eksploataavimo nutraukimo procesą. Nepriėmus sprendimų, kaip tobulinti ir spartinti dokumentų derinimo su VATESI ir CPVA procesą, ateityje tai gali turėti įtakos viso eksploataavimo nutraukimo proceso vykdymui numatytais terminais.

1.2. Svarbu užtikrinti, kad kritinio kelio projektų darbai būtų įvykdomi laiku

30. Įgyvendinant didelės apimties projektus, gali būti sudaromas kritinio kelio projektų sąrašas, kuris leidžia nustatyti, kokiems projektams ir juose numatytiems darbams reikia skirti daugiau dėmesio. Jei užduotis ar projektas yra kritiniame kelyje, bet koks terminų pakeitimas (darbų baigimas anksčiau ar vėliau) turės įtakos viso projekto baigimui. Dėl šios priežasties kritinio kelio sąraše esantys projektai turėtų būti laikomi prioritetiniais.
31. Kritinį IAE eksploataavimo nutraukimo projektų darbų kelią sudaro seka susijusių darbų, kurie neturi laiko rezervo, t. y. jei kurio nors šių darbų įgyvendinimo terminai keičiasi (pvz., vėluoja jų įgyvendinimas), tai daro tiesioginę įtaką IAE eksploataavimo nutraukimo projekto pabaigos datai (ji vėluoja tiek, kiek vėluoja kritinių darbų įgyvendinimas)²⁶.
32. Laikėmės nuostatos, kad kritinio kelio sąraše esantys projektai yra valdomi tinkamai, kai vykdoma nuolatinė jų stebėseną ir visi į sąrašą įtraukti darbai yra vykdomi pagal numatytą grafiką²⁷.
33. Kritinio kelio projektų darbų sąrašas sudaromas nuo 2014 m., 2020 m. pabaigoje jame buvo 5 projektai (5 pav.).

²⁶ GENP 4 dalis. Eksploataavimo nutraukimo darbų planavimas. 4.4.1 Kritinio kelio grafikas.

²⁷ Žr. ten pat.

5 pav. Kritinio kelio projektai

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal GENP 2020

34. Vieno projekto²⁸ numatytas pabaigos terminas 2038-12-28 sutampa su viso eksploataavimo nutraukimo užbaigimu. Šio projekto ir viso eksploataavimo nutraukimo įgyvendinimas priklauso nuo to, kaip bus įgyvendinti kiti kritinio kelio projektų sąrašė numatyti darbai. Nustatėme, kad GENP 2020 projekto 2210 „A2 bloko įrangos išmontavimas“ planuojama užbaigimo data nukelta daugiau kaip 8 metams (iš 2026-12-31 į 2035-08-21), prie jo prijungus projektą 2212 „V2 bloko įrangos išmontavimas“. Atnaujinant GENP 2020 buvo pratęsimos kritinio kelio sąrašė esančių projektų užbaigimo datos, tačiau galutinė eksploataavimo nutraukimo data liko nepakitusi (2038 m.).
35. Projektai, kurie, VĮ IAE teigimu, turi tam tikrą laiko rezervą, tačiau turi technologinius ryšius su kritiniame kelyje esančiais darbais, esant vėlavimui gali tapti kritiniai ir turėti įtakos viso Eksploatavimo nutraukimo projekto pabaigos datai.

Projekto, kuris esant vėlavimui gali būti įtrauktas į kritinio kelio projektų sąrašą, pavyzdys

Projektas 1229: reaktorių atliekų saugyklos įrengimas. Jei ji nebus įrengta 2028 m. (kai pagal planą turėtų prasidėti reaktorių šerdžių išmontavimas), nebus galimybės pradėti išmontavimo darbų pagal grafiką.

36. Kritinio kelio projektų sąrašė esančių projektų vykdymas turi tiesioginės įtakos eksploataavimo nutraukimo pabaigos datai, kuri gali vėluoti tiek, kiek vėluotų kritinių darbų įgyvendinimas. Siekiant užtikrinti, kad projektai būtų įgyvendinami numatytais terminais ir taip nebūtų daroma įtakos galutinei projekto datai, būtina skirti daugiau dėmesio šių projektų vykdymui, kad būtų užtikrintas sklandus eksploataavimo nutraukimas numatytu laiku (2038 m.).

²⁸ Projektas 2401 „Aikštelės reaktivavimas“.

1.3. Ne visi metinėje darbo programoje numatyti rodikliai pasiekiami laiku

37. Siekiant užtikrinti, kad IAE eksploataavimo nutraukimas vyktų sklandžiai, reikia nuolat²⁹ rinkti duomenis apie veiklos rezultatus, juos analizuoti, vertinti ir jų naudoti atsiskaitant už veiklos rezultatus bei planuojant ateinančių laikotarpių veiklą. Tam svarbu MDP ir kituose strateginiuose dokumentuose tinkamai suplanuoti veiklas ir numatyti atitinkamus rodiklius, pagal kuriuos būtų galima įvertinti, kaip įgyvendinamos šios veiklos.
38. VĮ IAE kiekvienais metais rengia metinę darbo programą (MDP). Ši programa yra vienas iš metinių eksploataavimo nutraukimo planavimo dokumentų ir teikiama Europos Komisijai. Ji remiasi GENP ir yra IAE eksploataavimo nutraukimo veiklos planavimo ir vykdymo stebėsenos proceso grandis. Programoje pateikiama informacija apie aktualų eksploataavimo nutraukimo grafiką ir numatomas sąnaudas, aprašomi siektini rezultatai, įgyvendinimo etapai ir tikslų pasiekimo datos bei veiklos rodikliai.
39. Metinė darbo programa – trumpalaikis planavimo dokumentas, kuriame pateiktų metinių rodiklių pasiekimas suteikia informaciją, kaip vykdomas IAE eksploataavimo nutraukimas. Laikėmės nuostatos, kad jis vyksta sklandžiai, jeigu vykdamas projektui įgyvendinti numatytas veiklas yra pasiekiami MDP nustatyti³⁰ rodikliai.
40. Nustatėme, kad 2014–2019 m. MDP 11-ai (iš 17) vertinti atrinktų projektų numatyti 127 rodikliai, iš kurių atitinkamais metais pasiekti 69 (54 proc.). Kiti 58 (46 proc.) nepasiekti laiku dėl nepradėtų įgyvendinti ar nevisiškai įgyvendintų veiklų bei kitų priežasčių.

Nepasiektų rodiklių pavyzdžiai

Dėl užtrukusio A1 bloko nuklidinio vektoriaus ataskaitos derinimo su VATESI, dalies planuotų išmontavimo ir apdoravimo darbų pradžios perkėlimo į 2020 m. ir nepradėtos B2/3/4 pramoninės eksploatacijos 2019 m. nebuvo galimybės tiek, kiek planuota, apdoroti radioaktyvių atliekų, todėl nebuvo įgyvendinti šie projekto 4202 rodikliai:

- Planuota galutinai apdoroti 74 m³ kietų D/E klasės radioaktyviųjų atliekų, faktiškai apdorota 28 proc. (20,43 m³).
- Planuota galutinai apdoroti 523 m³ kietų B/C klasės radioaktyviųjų atliekų, faktiškai apdorota 32 proc. (164,77 m³).

41. Nustatėme, kad MDP numatomi rodikliai, apimantys dokumentų parengimą ar pateikimą derinti su CPVA ar VATESI, yra pasiekiami. Įvertinus tai, kad dalies tokių dokumentų suderinimas užsitęsia (VATESI – 78 proc., CPVA – 20 proc.), tokie rodikliai neparodo realios situacijos.

MDP numatytų ir įvykdytų rodiklių, kurie neparodo realios situacijos, pavyzdžiai

2017 m. MDP buvo numatytas rodiklis VĮ IAE – parengti ir pateikti VATESI derinti pirminio atliekų apdoravimo baro įrengimo technologinį projektą ir saugos analizės ataskaitą (projektas 2203). 2017 m. VĮ IAE pateikė VATESI vertinti nevisiškai parengtus šiuos dokumentus. Todėl 2018 m. MDP buvo numatytas rodiklis VĮ IAE – atnaujinti ir pateikti derinti VATESI technologinį projektą ir saugos analizės ataskaitą (su nuklidinio vektoriaus duomenimis). Šie rodikliai buvo įvykdyti (dokumentai parengti ir pateikti), tačiau iki 2020-12-31 dokumentai nebuvo suderinti su VATESI.

²⁹ Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. „Dėl Strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“.

³⁰ Ten pat.

42. Numatytų rodiklių pasiekimui turi įtakos tinkamas veiklų planavimas. GENP numatytų projektų ir jų veiklų planavimas apsunkinamas dėl planavimo neapibrėžtumo³¹ (nėra išsamios ir patikimos informacijos apie visus įrenginius, statybines konstrukcijas, jų užterštumą ir pan.).

Projektą įgyvendinant atsiradusių nenumatytų darbų pavyzdys

Prieš rengiant GENP 2020, IAE buvo atlikta esamos situacijos analizė, peržiūrėta ateities darbų apimčių prognozė, iš naujo įvertinta išmontuotinos įrangos apimtis. Nustatyta, kad bendras jos kiekis beveik 30 proc. didesnis, palyginti su 2014 m. turėta informacija. Tikslaus IAE eksploatavimo nutraukimo metu susidarysiančių radioaktyviųjų atliekų kiekio nėra nustatyta, pateikiamos tik prognozės. Taigi, suplanuotos priemonės ir jų rodikliai turi daug neapibrėžtumų.

Dėl nežinomų tikslų darbų apimčių VĮ IAE sudėtinga tinkamai suplanuoti IAE eksploatavimo nutraukimo veiklas ir numatyti atitinkamus jų rodiklius bei reikšmes.

43. Viena iš VĮ IAE įgyvendinamų eksploatavimo nutraukimo proceso veiklų yra įvairios įrangos demontavimas: didžioji dalis toliau naudoti nereikalingų statinių turės būti nugriauta.
44. Registru centre įregistruota 550 VĮ IAE valdomo nekilnojamojo turto vienetų³², tačiau VĮ IAE nekilnojamojo turto valdymo ir antrinės plėtros galimybių apraše³³ pateikiami 282 pastatai ir statiniai. Jie sugrupuoti pagal planuojamą jų naudojimo terminą ir identifikuota, kurie pastatai dar bus naudojami galutinai nutraukus IAE eksploatavimą 2038 m.

VĮ IAE paaiškinimas³⁴ dėl pastatų ir statinių skaičiaus neatitikties

2020 m. apraše atskirai nebenurodomos komunikacijos bei gerbūvis, nes laikoma, kad jie patenka į objektų, pateikiamų atskirose kategorijose, apimtis.

45. Šiame apraše numatyti planuojami pastatų ir statinių griovimo metai. Planuojama nugriauti 245 (iš 282, arba 87 proc.) pastatų ir statinių. Iki 2038 m. planuojama nugriauti 93 proc., tačiau beveik pusę jų – paskutiniame etape (6 pav.). Dar 7 pastatus ir statinius planuojama eksploatuoti po 2038 m., o dėl 30-ies informacija apraše nepateikiama.

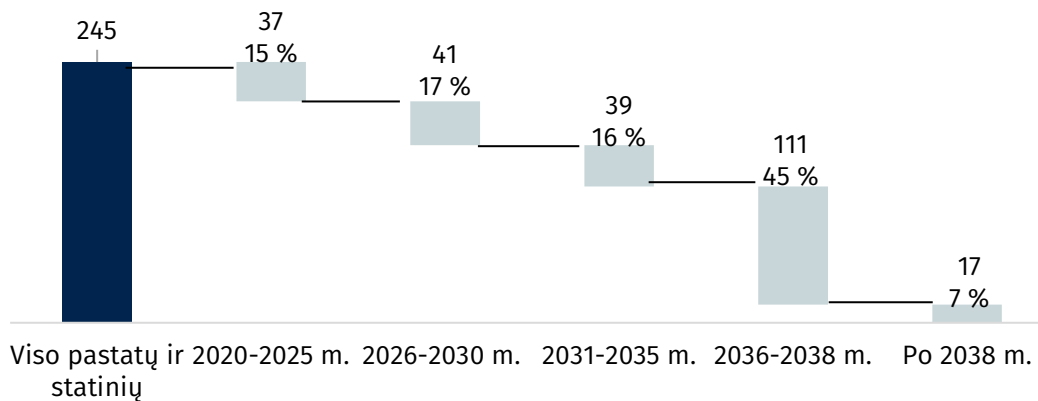
³¹ Galutinis eksploatavimo nutraukimo planas, patvirtintas energetikos ministro 2020-08-11 įsakymu Nr. 1-248, 4 sk. 4.5 p.

³² 2020-10-16 VĮ IAE pateikti duomenys.

³³ VĮ IAE nekilnojamojo turto valdymo ir antrinės plėtros galimybių aprašas, patvirtintas VĮ IAE generalinio direktoriaus 2020-07-30 įsakymu Nr. ĮsTa-224.

³⁴ 2020-10-12 VĮ IAE pateikti duomenys.

6 pav. Pastatų ir statinių griovimo planas, vnt.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal VĮ IAE pateiktus duomenis

46. Už nuolatinį IAE eksploatavimo nutraukimo rezultatų rinkimą, vertinimą ir tolesnį naudojimą planuojant ateinančių laikotarpių veiklą yra atsakinga Energetikos ministerija.
47. Tinkamas rodiklių įvykdymas gali būti vienas iš elementų, parodančių sklandų eksploatavimo nutraukimą, todėl būtina skirti daugiau dėmesio rodiklių nustatymui ir jiems pasiekti vykdomoms veikloms.

1.4. Reikalinga tobulinti rizikų valdymą

48. Kad IAE eksploatavimo nutraukimo metu numatytos veiklos būtų tinkamai įgyvendinamos ir joms nustatyti rodikliai būtų pasiekti, svarbu turėti ir taikyti veiksmingą rizikų valdymo sistemą. Laikėmės nuostatos, kad ši sistema veikia tinkamai, jeigu įvertinamos su projektų įgyvendinimu susijusios rizikos ir numatomos jas mažinančios priemonės.
49. 2017 m. VĮ IAE sukurta ir įdiegta korporatyvinė rizikų valdymo sistema – procesų, informacinių sistemų, metodikų visuma, skirta įmonės rizikų valdymo sistemai valdyti visuose lygmenyse ir jos tikslams pasiekti. Jos paskirtis – identifikuoti, įvertinti ir numatyti rizikų mažinimo priemones³⁵:
 - projektų rizikų, kurios kyla vykdant eksploatavimo nutraukimo, įrangos išmontavimo, panaudoto branduolinio kuro, radioaktyvių atliekų tvarkymo ir kt. projektus;
 - procesų ar veiklų rizikų, kurios yra susijusios su nuolatine veikla pagal įmonės pagrindinius, valdymo ir palaikomouosius procesus;
 - korporatyvinių rizikų, kurios gali turėti įtakos įmonės strateginių tikslų įgyvendinimui ir daryti reikšmingą poveikį visam IAE eksploatavimo nutraukimo procesui. Šioms rizikoms priskiriamos:
 - įmonės strateginių tikslų rizikos,
 - viso eksploatavimo nutraukimo (megaprojekto) rizikos.

³⁵ VĮ IAE generalinio direktoriaus 2020-06-01 įsakymu Nr. DVSeD-0112-4V2 patvirtinta VĮ IAE korporatyvinių rizikų valdymo instrukcija.

50. Sudaromi nurodytų rizikų grupių valdymo registrai. Į juos įtraukta 211 nustatytų rizikų, susijusių su vertinti atrinktų 17 projektų vykdymu, iš jų mažinimo priemonės nustatytos 192-iesiems rizikoms (1 lentelė).

1 lentelė. Rizikų ir jų mažinimo priemonių skaičius 2020-06-30

Registras	Nustatytų aktualių rizikų skaičius	Numatytos rizikų mažinimo priemonės	Rizikų mažinimo priemonės nenumatytos	
			prisiimtoms rizikos	žemos kategorijos rizikos
Įmonės strateginių tikslų rizikų registras	39	36	3	–
Megaprojekto rizikų registras	22	22	–	–
Projektų rizikų registrai	65	64	–	1
Procesų rizikų registrai	85	70	3	12

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal VĮ IAE duomenis

51. Rizikų mažinimo priemonės nenumatytos VĮ IAE priimtoms ir žemos kategorijos rizikoms. VĮ IAE rizikas priima, jeigu jų mažinimo priemonės yra ekonomiškai nenaudingos, palyginus su galimu rizikos poveikiu³⁶. Be to, VĮ IAE nėra numačiusi rengti žemos kategorijos rizikų valdymo priemonių³⁷.

VĮ IAE priimtų ir žemos kategorijos rizikų pavyzdžiai

- VĮ IAE priima Įmonės strateginių tikslų rizikų registro strateginio tikslo T7 „Valdyti rizikas“ identifiкуotą riziką T7-R13-1 „Politinis nestabilumas ir sprendimų kaita“ (VĮ IAE priimta rizika).
- Įmonės proceso Nepriklausomų vertinimų rizikų registre nenumatyta riziką V4.10-4 mažinanti priemonė – procesui užtikrinti būtinų finansinių išteklių trūkumas (žemos kategorijos rizika).

52. Nustatomos vykdomų procesų ir projektų rizikos bei numatomos jų mažinimo priemonės, kurios turi būti konkrečios, o jų vykdymo realistiškumas – įvertintas³⁸. Nustatėme, kad 27 (iš 211, arba 13 proc.) rizikų registruose esančių rizikų mažinimo priemonės nevisiškai atitinka joms nustatytus kriterijus. Nekonkrečios priemonės gali būti netinkamai pritaikomos ar nepakankamai efektyvios, kad būtų suvaldytos pasireiškusios rizikos.

VĮ IAE numatyti nekonkrečių riziką mažinančių priemonių pavyzdžiai

- Proceso „Branduolinė sauga“ rizikų registre nurodyta rizika 012-2-4: 1-os, 2-os klasių saugos sistemų, komponentų ir konstrukcijų resurso pasibaigimas. Numatyta priemonė: ruošiant ir derinant dokumentus, susijusius su saugai svarbių sistemų ir elementų naudojimu, ypač kreipti dėmesį į šių sistemų ir elementų galimą degradaciją dėl jų resurso pasibaigimo.
- Projekto 3102 „2-ojo bloko panaudoto branduolinio kuro tvarkymas“ rizikų registre nurodyta rizika P3-7: normatyvinių aktų, reglamentuojančių branduolinę, radiacinę, fizinę saugą reikalavimų pasikeitimai. Numatyta priemonė: sekti branduolinės saugos reikalavimų pakeitimus ir pasiūlymus.

53. Audito metu negalėjome įsitikinti, ar visos numatytos riziką mažinančios priemonės buvo įvykdytos ir kokį poveikį turėjo suvaldant pasireiškusias rizikas, nes ne visų priemonių

³⁶ VĮ IAE generalinio direktoriaus 2020-06-01 įsakymu Nr. DVSEd-0112-4V2 patvirtinta VĮ IAE korporatyvinių rizikų valdymo instrukcija, 8.11.2 p.

³⁷ VĮ IAE generalinio direktoriaus 2017-06-26 įsakymu Nr. Eln-196(15.80.1) patvirtinta VĮ IAE eksploataavimo nutraukimo projektų rizikų valdymo instrukcija, 8.8.1 p.

³⁸ Žr. ten pat, 8.8.2 p.; VĮ IAE generalinio direktoriaus 2020-06-01 įsakymu Nr. DVSEd-0112-4V2 patvirtinta VĮ IAE korporatyvinių rizikų valdymo instrukcija, 8.11.4 p.

vykdymas dokumentuojamas. Rizikų registruose informacija apie priemonių vykdymą ne visada pateikiama, nėra priemonių vykdymo atsekamumo.

VĮ IAE atstovų paaiškinimas³⁹

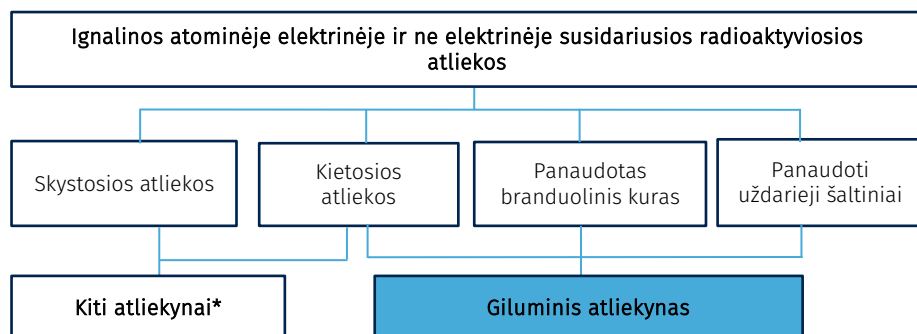
Patikrinti rizikų mažinimo priemonių taikymo rezultatus yra sunku, nes didelės dalies priemonių įvykdymas, pvz., apsvarstyti vieną ar kitą problemą su suinteresuotosiomis šalimis, nėra fiksuojamas, jei nėra sudaromas oficialus protokolas ir apie jų vykdymą žino tik projekto komanda.

54. Įgyvendinant IAE eksploatavimo nutraukimą, kurio metu yra vykdomi projektai ir veiklos numatytiems tikslams pasiekti, svarbu užtikrinti tinkamą rizikų valdymą, nustatyti su proceso įgyvendinimu susijusias rizikas ir numatyti tinkamas jų mažinimo priemones, kad eksploatavimo nutraukimas ir jo metu vykdomi projektai būtų įgyvendinami sklandžiai. Nors yra įdiegta rizikų valdymo sistema, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad projektai ir MDP numatyti darbai vėluoja, būtina tobulinti IAE eksploatavimo nutraukimo rizikų valdymą.

2. SVARBU UŽTIKRINTI TINKAMĄ PASIRENGIMĄ GALUTINIAM ILGAAMŽIŲ RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ SUTVARKYMOUI

55. Lietuvos teritorijoje esančios radioaktyviosios atliekos yra saugomos VĮ IAE radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiuose ir Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugykloje. Šioje saugykloje laikomos iš pramonės įmonių, medicinos ir mokslo įstaigų 1963–1989 m. surinktos radioaktyviosios atliekos. Nuo 2019 m. panaikinus Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūrą, jos funkcijos perduotos VĮ IAE: ji tapo atsakinga už visų šių atliekų, esančių Lietuvos teritorijoje, tvarkymą⁴⁰.
56. IAE eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusių radioaktyviųjų atliekų tinkamam apdorojimui ir saugojimui užtikrinti VĮ IAE vykdo IAE eksploatavimo nutraukimo projektus, nurodytus GENP. Visos Lietuvoje esančios radioaktyviosios atliekos, turės būti sudėtos į IAE radioaktyviųjų atliekų saugyklas ir atliekynus (7 pav.).

7 pav. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo schema

*Labai mažai radioaktyviųjų atliekų, bitumuotųjų atliekų bei mažai ir vidutiniškai radioaktyviųjų atliekų atliekynai

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal VATESI

³⁹ Pateikė VĮ IAE atsakingi asmenys el. paštu 2019-10-15.

⁴⁰ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymas, 10 str.

57. Galutinė atsakomybė už valstybės teritorijoje esančių ir susidarysiančių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugą tenka valstybei⁴¹:
- šalys gali susitarti dėl regioninio radioaktyviųjų atliekų saugojimo atliekyno, kuris galėtų būti naudojamas ir kitų šalių interesais, įrengimo. Toks susitarimas galėtų sudaryti sąlygas šalims sumažinti joms tenkančią finansinę naštą;
 - radioaktyviosios atliekos dedamos į įrengtus atliekynus valstybėje, kurioje jos susidarė.
58. Lietuvoje susidariusios radioaktyviosios atliekos turi būti dedamos į atliekyną šalies teritorijoje arba išvežamos į užsienio valstybėje esantį atliekyną⁴². Užsienio valstybės, kaip ir Lietuva, draudžia įvežti į savo teritoriją radioaktyvias atliekas, todėl Lietuvos Respublikos teritorijoje esančios ir susidarysiančios ilgaamžės radioaktyviosios atliekos turi būti dedamos į Lietuvos Respublikos teritorijoje įrengtą giluminį atliekyną.
59. Lietuvoje ilgaamžės radioaktyviosios atliekos yra saugomos laikinose saugyklose, kurių eksploatavimo laikui pasibaigus⁴³:
- galutinai apdorotos ilgaamžės radioaktyviosios atliekos turės būti perkeliamos į giluminį atliekyną;
 - nesant galimybės sudėti atliekas į giluminį atliekyną, reikės rasti kitus laikino saugojimo sprendimus, pvz., sudėti į naujus laikino saugojimo konteinerius.
60. ES nustatyta panaudoto branduolinio kuro ir kitų radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo ES sistema, pagal kurią valstybės narės turi nustatyti ir įgyvendinti panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo nacionalinę politiką. Valstybei narei tenka galutinė atsakomybė už joje susidariusių panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymą⁴⁴.
61. Įgyvendinant minėtus Direktyvos reikalavimus, 2015 m. buvo patvirtinta Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programa⁴⁵. Ji neteko galios Vyriausybei patvirtinus 2021–2030 m. branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programą⁴⁶. Jos tikslas – saugiai nutraukti branduolinės energetikos objektų eksploatavimą ir sutvarkyti visas Lietuvoje esančias ir susidarysiančias radioaktyvias atliekas, siekiant apsaugoti žmones ir aplinką nuo žalingo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio ir nepalikti nepelnytos naštos ateities kartoms⁴⁷.
62. Kadangi Lietuvai tenka galutinė atsakomybė už radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, būtina užtikrinti, kad šiam procesui būtų pasiruošta tinkamai. Laikėmės nuostatos⁴⁸, kad, siekiant galutinai sutvarkyti susidariusias šias atliekas ir užtikrinti aplinkos bei gyventojų saugą, būtina

⁴¹ Tarybos Direktyva 2011/70/EUROATOMAS, 4 str.

⁴² Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymas, 3 str. 7 p.

⁴³ 2021–2030 m. branduolinių objektų ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programa, patvirtinta Vyriausybės 2021-02-03 nutarimu Nr. 76.

⁴⁴ Tarybos Direktyva 2011/70/EUROATOMAS, 4 str.

⁴⁵ Patvirtinta Vyriausybės 2015-12-23 nutarimu Nr. 1427.

⁴⁶ Patvirtinta Vyriausybės 2021-02-03 nutarimu Nr. 76.

⁴⁷ Žr. ten pat.

⁴⁸ Žr. ten pat.

įrengti ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų giluminį atliekyną ir užtikrinti tvarų šio atliekyno įrengimo finansavimą.

2.1. Pradėti paruošiamieji giluminio atliekyno įrengimo darbai

63. Pradėjus pasirengimą ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų galutiniam sutvarkymui buvo nuspręsta, kad vienintelis nagrinėtinas tvarus galutinio ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų sutvarkymo būdas Lietuvoje – jų padėjimas į giluminį radioaktyviųjų atliekų atliekyną⁴⁹. Numatyta, kad toks atliekynas turi būti įrengtas iki 2067 metų⁵⁰.
64. Siekiant užtikrinti tinkamą giluminio atliekyno įrengimą, pirmiausia turėtų būti atlikti paruošiamieji darbai – parenkama vieta šiam atliekynui įrengti. Tik parinkus vietą, toliau būtų galima sudaryti tikslų įrengimo planą ir numatyti tikslų lėšų poreikį jo įrengimo darbams finansuoti.
65. 2004 metais pagal Švedijoje parengtą giluminio atliekyno koncepciją, bendradarbiaujant Lietuvos ir Švedijos ekspertams, buvo nustatyta giluminio atliekyno įrengimo projekto kaina – 1 984 mln. Eur. Lietuvos energetikos institutas 2016 m. pateikė giluminio atliekyno plėtros plano parengimo ataskaitą⁵¹, kurioje pateikta preliminari apskaičiuota giluminio atliekyno įrengimo kaina – 2 520 mln. Eur. Atkreiptinas dėmesys, kad tikslesnę įrengimo projekto kainą bus galima nustatyti tik parinkus geologinę farmaciją, giluminio atliekyno aikštelę ar vietovę, turint jam įrengti pasirinktos vietovės geologinių tyrimų rezultatus ir pagal juos patikslinus giluminio atliekyno koncepciją.
66. Ilgaamžėms radioaktyviosioms atliekoms galutinai sutvarkyti skirtas giluminio atliekyno įrengimas yra išskirtinai ilgai trukiantis ir brangiai kainuosiantis projektas, todėl jo įgyvendinimas suskirstytas į etapus ir kiekvienam numatytas lėšų poreikis (2 lentelė).

2 lentelė. Giluminio atliekyno įrengimo etapai

Etapas	Įgyvendinimo terminas	Lėšų poreikis (mln. Eur)
Žvalgybinio gręžinio vietos parinkimas	2020–2047 m.	1
Papildomų gręžinių vietos parinkimas		10
Požeminės tyrimų laboratorijos vietos parinkimas		10
Atliekyno vietos patvirtinimas		300
Atliekyno projektavimas	2048–2057 m.	177
Atliekyno statyba	2058–2067 m.	1 000
Atliekyno eksploatavimas	2068–2074 m.	900
Atliekyno uždarymas	2075–2079 m.	122
Iš viso:		2 520

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 2021–2030 m. branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos pagrindimą ir EM pateiktą informaciją.

⁴⁹ Vyriausybės 2015-12-23 nutarimu Nr. 1427 patvirtinta Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programa, 20.3 p.

⁵⁰ 2021–2030 m. branduolinių objektų ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programa, patvirtinta 2021-02-03 Vyriausybės nutarimu Nr. 76.

⁵¹ 2016 m. RATA užsakymu Lietuvos energetikos institutas ir UAB „Grotas“ parengė giluminio atliekyno plėtros planą ir patikslino preliminarų šio atliekyno įrengimo išlaidų vertinimą. Ši ataskaita nebuvo patvirtinta jokių teisės aktu, be to, nėra projekto įgyvendinimo dokumentas.

67. Per 2021–2030 m. branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos laikotarpį planuojama įgyvendinti 30 proc. pirmojo etapo darbų⁵². Todėl turi būti užtikrinama tinkama planuojamų darbų stebėseną, kad šiuo laikotarpiu būtini darbai būtų įgyvendinti tinkamai ir laiku.

Pokyčiai audito metu

68. 2021-04-30 patvirtintas⁵³ 2021–2030 metų branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos pažangos priemonės „Galutinai sutvarkyti ilgaamžes radioaktyvias atliekas“ įgyvendinimo aprašas, už jo įgyvendinimą atsakinga EM. Šiame apraše numatyti detalūs giluminio atliekyno įrengimo paruošiamieji darbai, kuriuos planuojama įgyvendinti iki 2030 m.
69. Siekiant nuosekliai planuoti giluminio atliekyno įrengimo projektą, iki 2023 m. IV ketv. numatoma parengti giluminio atliekyno įrengimo Lietuvoje detalų įgyvendinimo grafiką su nustatyta veiksmų seka (giluminio atliekyno megaprojektą), kuriame būtų nustatyta šio atliekyno įrengimo strategija, projekto kaina ir jos perskaičiavimo metodika. Be to, numatyta periodiškai, ne rečiau kaip kartą per 5 metus, atnaujinti giluminio atliekyno megaprojektą, tikslinti jame nustatytą giluminio atliekyno įrengimo kainą atsižvelgiant į aktualią situaciją, sukauptą papildomą informaciją ar duomenis.

2.2. Laiku nesukaupus pakankamų lėšų giluminio atliekyno įrengimui, bus patiriamos papildomos išlaidos susidariusių atliekų saugojimui

70. Siekiant įgyvendinti Direktyvos⁵⁴ reikalavimus, Lietuvoje turi būti sukurta finansavimo schema ir skirta pakankamai finansinių išteklių panaudoto branduolinio kuro ir kitų ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų galutiniam sutvarkymui. EK nuo 2018 m. atlieka pažeidimo⁵⁵ tyrimą dėl minėtos direktyvos reikalavimų nesilaikymo, nes Lietuva nėra numačiusi finansinių šaltinių ir nėra patvirtinusi teisės aktais, iš kokių šaltinių ir kokiu būdu bus sukauptos lėšos giluminiam atliekynui įrengti.
71. 2016 m. preliminariai įvertinta giluminio atliekyno įrengimo kaina siekia 2 520 mln. Eur. Tam, kad laiku būtų sukaupta reikiama lėšų suma, nuo 2019 iki 2078 m. kasmet turėtų būti kaupiama vidutiniškai po 42,7 mln. Eur⁵⁶.

⁵² 2021–2030 m. branduolinių objektų ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programa, patvirtinta 2021-02-03 Vyriausybės nutarimu Nr. 76.

⁵³ Energetikos ministro 2021-04-30 įsakymas Nr. Nr.1-100 „Dėl 2021–2030 m. branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos pažangos priemonės įgyvendinimo aprašo ir lėšų, reikalingų branduolinių energetikos objektų eksploatavimui nutraukti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti, poreikio 2021–2038 metams sąrašo patvirtinimo“.

⁵⁴ Tarybos Direktyva 2011/70/EUROATOMAS, 9 str., 12 str. (1 d. h ir i p.)

⁵⁵ 2018-05-17 pranešimas Nr. 2018/2016 C(2018) 2903 final.

⁵⁶ Aiškinamasis raštas dėl Valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 101 str. pakeitimo įstatymo, Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektų ir su jais susijusių teisės aktų projektų. 2019-10-18 Nr. 19-11206(2). Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/t/TAK/e07d24f0f1a011e993e1a0efdbde7def?jfwid=10az82153z> (žiūrėta 2021-03-31).

72. Pagal EM pateiktą informaciją⁵⁷, 2018 m. buvo atliktas radioaktyviųjų atliekų giluminio atliekyno įrengimo projekto įgyvendinimo finansavimo galimybių įvertinimas (toliau – finansavimo studija). Jo metu buvo išanalizuota kitų šalių patirtis finansuojant ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, identifikuoti galimi jų tvarkymo finansavimo šaltiniai Lietuvoje, pasiūlyti prioritetiniai jų tvarkymo finansavimo modeliai, lėšų kaupimo mechanizmas. Vertinant galimybes finansuoti projektą numatyta apimtimi, buvo išnagrinėti 5 finansavimo šaltiniai:
- viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje biudžetas (VIAP),
 - Rezervinis (stabilizavimo) fondas,
 - taršos mokestis už sąvartyne šalinamas atliekas,
 - pajamos iš radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklos,
 - valstybės biudžeto lėšos.
73. Finansavimo studijoje nagrinėjant lėšų kaupimo būdus ilgaamžėms radioaktyviosioms atliekoms sutvarkyti ir galimus finansavimo šaltinius, buvo laikomasi šių pagrindinių principų:
- pasiūlytas lėšų kaupimo būdas neturi sukurti perteklinės finansinės naštos ateities kartoms, tačiau turi užtikrinti, kad būtų sutvarkytos visos susidarančios ilgaamžės radioaktyviosios atliekos;
 - pasiūlyti finansavimo šaltiniai turi daryti kuo mažesnj poveikį viešojo sektoriaus finansams ir visuomenei.
74. Siekiant laiku užtikrinti giluminio atliekyno įrengimo projekto ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo finansavimą, Direktyvos nuostatų įgyvendinimą ir išvengti ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sąnaudų didėjimo, EM 2019 m. parengė atitinkamų teisės aktų pakeitimo projektus⁵⁸. Juose lėšas šiam atliekynui įrengti siūlyta kaupti Rezerviniame (stabilizavimo) fonde, kasmet pervedant į atskirą fondo sąskaitą 25 proc. nuo į valstybės biudžetą pervestų dividendų. Valstybės kontrolė, 2020 m. atlikusi fondo vertinimo finansinį auditą⁵⁹, atkreipė dėmesį, kad minėti teisės aktų pakeitimai lėtintų kaupimą fonde.

Audito ataskaitoje „2019 m. valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo bei valstybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo vertinimas“ pateikta nuomonė

„Siūlomas teisinis reguliavimas apribotų galimybes visa apimtimi grąžintinai naudoti fondo lėšas valstybės turiniams įsipareigojimams vykdyti, nes giluminiams atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti sukauptos lėšos tokiems tikslams negalės būti naudojamos. Atkreipiame dėmesį, kad 2020 m. situacija parodė, jog visos fondo lėšos buvo reikalingos valstybės įsipareigojimams vykdyti, todėl jos buvo paskolintos valstybei – 2020-03-31 fondo sąskaitoje buvo likę 0,6 mln. Eur. Valstybės pasiskolinta suma grąžinta į fondą liepos mėnesį.“

75. 2020 m. Seimas priėmė kitokį sprendimą dėl giluminio atliekyno įrengimo finansavimo mechanizmo, nei EM siūlė teisės aktų projektuose: Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų pakeitimu⁶⁰ nurodė, kad nuo 2020-12-01 fondo lėšoms yra priskiriamos lėšos,

⁵⁷ Žr. ten pat.

⁵⁸ Valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 101 str. pakeitimo ir LR Seimo 2002-05-30 nutarimo Nr. IX-912 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų patvirtinimo“.

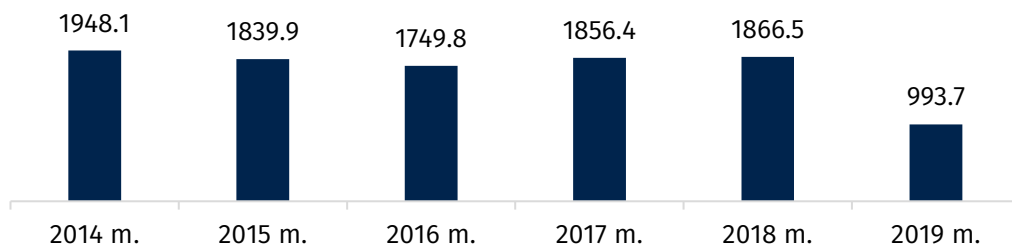
⁵⁹ Prieiga per internetą: <https://www.vkontrole.lt/failas.aspx?id=4137>.

⁶⁰ Seimo 2020-11-10 nutarimas Nr. XIII-3435 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2002-05-30 nutarimo Nr. IX-912 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“.

gautos už VĮ IAE parduotą turtą. Šios lėšos bus kaupiamos radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti. Finansų ministerija, atsižvelgdama į lėšų poreikį šiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti, kasmet fondo lėšų sąmatos projekte turės numatyti, kad ne mažiau kaip 3 mln. Eur būtų kaupiami giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti.

76. 2019 m. pajamos už VĮ IAE parduotą ilgalaikį turtą, lyginant su ankstesniais metais, sumažėjo beveik 2 kartus (8 pav.).

8 pav. VĮ IAE ilgalaikio turto pardavimo pajamos (tūkst. Eur)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal IAE eksploatavimo nutraukimo fondo finansinių ataskaitų duomenis

VĮ IAE ilgalaikio turto pardavimo pajamų 2014–2019 m. sudarė vidutiniškai 1,7 mln. Eur, t. y. 1,8 karto mažiau nei numatoma kaupti minimali suma pagal Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatus. Fondo lėšų sąmatoje numatyta, kad lėšos, gautos už VĮ IAE parduotą turtą, 2021 m. sudarys 1,5 mln. Eur.

77. 2020-11-27 atidaryta banko sąskaita „Rezervinio fondo lėšos radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti“. Į ją 2020 m. pervesta 25 proc. į valstybės biudžetą pervestų dividendų, kaip buvo numatyta 2020 m. fondo lėšų sąmatoje. Šios sąskaitos likutis 2020-12-31 buvo 25,6 mln. Eur. Fondo lėšų sąmatoje numatyta 2021 m. skirti 3 mln. Eur radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti, radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti⁶¹.
78. 2019 m. apskaičiuotas preliminarus poreikis siekia vidutiniškai 42,7 mln. Eur kasmet. Pagal EM pateiktus skaičiavimus⁶², šiuo metu sukauptų lėšų turėtų pakakti darbams, numatytiems iki 2030 m., finansuoti. Jei nebus skiriama daugiau lėšų nei numatyta minimali suma, ateityje, kai bus pradedami vykdyti brangiausi darbai, gali tekti grįžti prie radioaktyviųjų atliekų giluminio atliekyno įrengimo finansavimo klausimo ir ieškoti papildomų finansavimo šaltinių.
79. Laiku neužtikrinus pakankamo giluminio atliekyno įrengimo finansavimo, vėluotų jo įrengimas, o tai reikštų, kad, pasibaigus ilgaamžių atliekų saugojimui laikinose saugyklose, jos turėtų būti perkrautos į naujus laikinuosius kontenerius. Skaičiuojama⁶³, kad lėšų

⁶¹ 2021 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2020-12-22 Nr. XIV-102, 8 priedas.

⁶² Energetikos ministro 2021-04-30 įsakymas Nr. Nr.1-100 „Dėl 2021–2030 m. branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos pažangos priemonės įgyvendinimo aprašo ir lėšų, reikalingų branduolinių energetikos objektų eksploatavimui nutraukti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti, poreikio 2021–2038 metams sąrašo patvirtinimo“.

⁶³ Aiškinamasis raštas dėl Valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 101 str. pakeitimo įstatymo, Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektų ir su jais susijusių teisės aktų projektų, 2019-10-18 Nr. 19-11206(2). Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/e07d24f0f1a011e993e1a0efdbde7def?jfwid=10az82153z>.

poreikis pakartotiniam perkrovimui būtų mažiausiai 1,1 mlrd. Eur, t. y. tai sudarytų beveik pusę giluminio atliekyno kainos.

Pokyčiai audito metu

80. EM 2021-04-16 pateikė Finansų ministerijai 2022–2024 m. prognozuojamą lėšų poreikį radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir šioms atliekoms tvarkyti⁶⁴. EM nurodė:
- prognozuojamos pajamos už VĮ IAE parduotą turtą sieks: 2022 m. – 0,7 mln. Eur, 2023 m. – 0,8 mln. Eur, 2024 m. – 0,9 mln. Eur;
 - prognozuojamas 2022–2024 m. lėšų poreikis (kaupimui) kasmet sieks po 47 mln. Eur;
 - Rezervinio (stabilizavimo) fondo išlaidų 2022–2024 m. nenumatoma;
 - EM planuoja prašyti skirti lėšų 2022–2024 m. radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir šioms atliekoms tvarkyti iš valstybės biudžeto, bet ne iš Rezervinio (stabilizavimo) fondo. Prognozuojamos išlaidos iš valstybės biudžeto: 2022 m. – 0,5 mln. Eur, 2023 m. – 1,9 mln. Eur, 2024 m. – 1,2 mln. Eur.
81. 2021-04-30 patvirtintame⁶⁵ 2021–2030 metų branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos pažangos priemonės „Galutinai sutvarkyti ilgaamžes radioaktyvias atliekas“ įgyvendinimo apraše numatyta, kad šiai priemonei įgyvendinti 2021–2030 m. planuojamas lėšų poreikis – 8,3 mln. Eur.

⁶⁴ EM 2021-04-16 raštas Nr. (10.9-08Mr) 3-754.

⁶⁵ Energetikos ministro 2021-04-30 įsakymas Nr. Nr.1-100 „Dėl 2021–2030 m. branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos pažangos priemonės įgyvendinimo aprašo ir lėšų, reikalingų branduolinių energetikos objektų eksploatavimui nutraukti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti, poreikio 2021–2038 metams sąrašo patvirtinimo“.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Laukiamas audito poveikis: įgyvendinus rekomendacijas, bus patobulintas eksploatavimo nutraukimo projektų valdymo procesas bei tinkamai ruošiamasi giluminio atliekyno įrengimui.

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama)	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Pokyčio rodiklio matavimo data ir periodiškumas pagal poreikį**	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (pokyčio pasiekimo terminas)**	
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė				
2-asis pagrindinis audito rezultatas Svarbu užtikrinti tinkamą pasirengimą galutiniam ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų sutvarkymui, nes laiku nesukaupus pakankamų lėšų giluminio atliekyno įrengimui, bus patiriamos papildomos išlaidos susidariusių atliekų saugojimui.	Didelės svarbos 1. Siekiant užtikrinti tinkamą ruošimąsi giluminio atliekyno įrengimui, koordinuoti veiksmus, kad būtų kaupiama reikiama lėšų suma atliekų padėjimui į atliekyną.	Teisės aktai ar jų pakeitimai, užtikrinantys reikiamų lėšų kaupimą giluminio atliekyno įrengimui	-	Priimti teisės aktai ar jų pakeitimai	Vertinant pokytį	Vyriausybė	2024-12-31	
		Priemonės**					Subjektas, įgyvendinantis priemones	Priemonių įgyvendinimo ir informavimo apie jį terminas***
		1. Sudaryti tarpinstitucinę darbo grupę, kuri įvertintų galimus papildomus finansavimo šaltinius (Rezerviniam fondui papildyti) ir pasiūlytų optimizuotą finansavimo modelį bei jo peržiūros tvarką.					Vyriausybė	2021-10-01
2. Pateikti Vyriausybei darbo grupės veiklos rezultatus ir parengti teisės aktų projektus.					Atsakingos ministerijos	2023-10-01		
1-asis pagrindinis audito rezultatas Tobulintinas Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo procesas; <ul style="list-style-type: none"> užsitęsia Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo projektų įgyvendinimas; 	Didelės svarbos 2. Siekiant užtikrinti, kad Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo projektai būtų įgyvendinami laiku, pasiūlyti sprendimus, kurie palengvintų reikiamų dokumentų parengimą ir suderinimą su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija ir Centrine projektų valdymo agentūra numatytais terminais.	Teisės aktai ar jų pakeitimai, užtikrinantys IAE eksploatavimo nutraukimo vykdymą numatytais terminais	-	Priimti teisės aktai ar jų pakeitimai, dokumentų derinimas su atitinkamomis institucijomis nestringa	Vertinant pokytį	Energetikos ministerija	2024-12-31	
		Priemonės**					Subjektas, įgyvendinantis priemones	Priemonių įgyvendinimo ir informavimo apie jį terminas***

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama)	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Pokyčio rodiklio matavimo data ir periodiškumas pagal poreikį**	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (pokyčio pasiekimo terminas)**	
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė				
<ul style="list-style-type: none"> ne visi metinėje darbo programoje numatyti rodikliai pasiekiami laiku. 		1. Sudaryti tarpinstitucinę darbo grupę ir pavesti jai identifikuoti dokumentus, kurių derinimas užtrunka, nustatyti to priežastis, parengti pasiūlymus dėl teisės aktų projektų parengimo.				Energetikos ministerija	2021-10-01	
		2. Tarpinstitucinė darbo grupė pateikia pasiūlymus atsakingiems subjektams dėl teisės aktų projektų, palengvinančių dokumentų parengimą ir derinimą numatytais terminais.				Energetikos ministerija	2022-10-01	
1-asis pagrindinis audito rezultatas Tobulintinas Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo procesas: <ul style="list-style-type: none"> svarbu užtikrinti, kad kritinio kelio projektų darbai būtų įvykdomi laiku; reikalinga tobulinti rizikų valdymą. 	Vidutinės svarbos 3. Siekiant užtikrinti tinkamą tiesioginę įtaką eksploatavimo nutraukimo pabaigai turinčių projektų ir jų darbų vykdymą, tobulinti projektų valdymo procesą.	GENP numatytų projektų įgyvendinimas	49,2 proc.	63 proc.	2024-12-31	VĮ IAE	2024-12-31	
		Priemonės**					Subjektas, įgyvendinantis priemones	Priemonių įgyvendinimo ir informavimo apie jį terminas***
		1. Tobulinti projektų valdymo brandos lygį: 1.1. Atlikti projektų brandos lygio vertinimą (įskaitant rizikų valdymą); 1.2. Įgyvendinti pateiktas projektų valdymo tobulinimo rekomendacijas.					VĮ IAE	2022-03-01 2023-12-31
2. Sertifikuoti projektų vadovus pagal tarptautinius projektų valdymo standartus.					VĮ IAE	2023-12-31		

* Detalūs pokyčių rodiklių duomenys pateikti 3 priede „Pokyčių rodiklių duomenys“.

** Priemonės ir terminus joms įgyvendinti, pokyčiui pasiekti ir rodikliams pamatuoti pateikė Energetikos ministerija ir VĮ Ignalinos atominė elektrinė.

*** Rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos metu gali būti tikslinamos arba keičiamos rekomendacijų įgyvendinimo plane nurodytos priemonės ar pokyčių vertinimo rodikliai Valstybinio audito rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašo nustatyta tvarka. Aktualus priemonių ir pokyčių vertinimo rodiklių sąrašas yra pateikiamas Valstybės kontrolės atviruose duomenyse adresu www.valstybeskontrolė.lt.

Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie priemonių įgyvendinimą ir kai kurių rodiklių reikšmes plane nustatytais terminais:

Vyriausybės kanceliarijos Ekonomikos politikos grupės patarėja Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė, tel. (8 706) 63750, el. p. Sarune.Navickaite@lrv.lt.

Energetikos ministerijos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo skyriaus vedėja Asta Zalnierūtė, tel. (8 5) 203 4684, papild. 1, el. p. asta.zalnierute@enmin.lt.

VĮ IAE Eksploatacijos nutraukimo departamento direktoriaus pavaduotoja (projektams) Daiva Arelytė, tel. (8 386) 24437, el. p. daiva.arelyte@iae.lt.

L. e. p. Ekonomikos audito departamento direktorius

Mindaugas Milčiūnas

Vyriausiasis valstybinis auditorius

Tadas Čiblys

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Ignalinos atominės elektrinės
eksploatavimo nutraukimo procesas“
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

CPVA – VšĮ Centrinė projektų valdymo agentūra

EM – Energetikos ministerija

ES – Europos Sąjunga

GENP – Galutinio IAE eksploatavimo nutraukimo planas, patvirtintas energetikos ministro 2020-08-11 įsakymu Nr. 1-248

IAE – Ignalinos atominė elektrinė

Eksplotavimo nutraukimas – visų įmonės veiklos rūšių IAE eksploatavimo nutraukimo etape visuma, bendrajam projekto tikslui – galutinės IAE objektų būklės, apibrėžtos IAE eksploatavimo nutraukimo galutiniame plane – pasiekti⁶⁶

MDP – metinė darbo programa

Rizikų registras – dokumentas, kuris detalizuoja visas identifikuotas rizikas: jų aprašymas, priežastys, atsiradimo tikimybė, poveikis, siūlomi reagavimo keliai, atsakingi asmenys ir dabartinė būklė⁶⁷

VATESI – Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcija

VĮ – valstybės įmonė

⁶⁶ Galutinis eksploatavimo nutraukimo planas, patvirtintas energetikos ministro 2020-08-11 įsakymu Nr. 1-248.

⁶⁷ VĮ IAE generalinio direktoriaus 2020-06-01 įsakymu Nr. DVSed-0112-4V2 patvirtinta VĮ IAE korporatyvinių rizikų valdymo instrukcija.

Valstybinio audito ataskaitos
„Ignalinos atominės elektrinės
eksploatavimo nutraukimo procesas“
2 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo procesas vykdomas tinkamai ir rezultatyviai.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar užtikrinama, kad Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo projektas būtų įgyvendinamas laiku;
- ar tinkamai ruošiamasi giluminio atliekyno įrengimui.

Audituojamieji subjektai:

- Energetikos ministerija: organizuoja IAE eksploatavimo nutraukimą, radioaktyviųjų atliekų tvarkymą ir dėjimą į atliekynus ir kitas jai pavestas funkcijas branduolinės energetikos srityje.
- VĮ Ignalinos atominė elektrinė: planuoja ir organizuoja branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo procesą, jį valdo ir įgyvendina bei vykdo įgyvendinimo priežiūrą ir kontrolę.

Audito metu duomenis taip pat rinkome iš Centrinės projektų valdymo agentūros, Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos ir Finansų ministerijos.

Audituojamas laikotarpis – 2017–2019 m. Siekiant įvertinti pokyčius ir palyginti duomenis, kai kuriais atvejais audito įrodymams surinkti buvo naudojami ankstesnių, 2020 ir 2021 m. duomenys.

Audito metu vertinimui atlikti atrinkta 17 (iš 98) GENP 2020 numatytų projektų. Atrinkta taikant nestatistinę atranką. Iš kiekvienos GENP programos pagal pasirinktus kriterijus (projekto vertė, faktiškai patirtos išlaidos, GENP veiklų užbaigimo terminų nukėlimas) atrinkti daugiausia atrankos balų surinkę projektai (4 priedas).

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus⁶⁸ ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁶⁹.

Apribojimai

Per visą IAE eksploatavimo nutraukimą iki 2020-12-31 buvo panaudota apie 40 proc. visų numatytų lėšų. Atsižvelgiant į tai, kad procesas, skaičiuojant uždirbtosios vertės metodu⁷⁰,

⁶⁸ Valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl Valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“.

⁶⁹ 3000-asis TAAIS „Veiklos audito standartas“ (<http://www.vkontrolė.lt/page.aspx?id=350>).

⁷⁰ Projekto vykdymo kontrolės metodas, kuris integruoja veiklos, laiko ir kainos duomenis.

yra tik įpusėjęs, įgyvendinami projektai nėra baigti, o sudėtingiausi darbai laukia ateityje, po 2027 m., lėšų naudojimo laikantis plano nevertinome.

Audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
Tobulintinas Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo procesas	<p>Dokumentų peržiūra</p> <p>Nagrinėjome:</p> <p>XVI ir XVII Vyriausybės veiklos ataskaitas; energetikos ministro 2018-11-07 įsakymu patvirtintus VĮ Ignalinos atominės elektrinės įstatus;</p> <p>Vyriausybės 2009-02-11 nutarimu Nr. 86 patvirtintus Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos nuostatus;</p> <p>Vyriausybės 2014-12-23 nutarimą Nr. 1447 „Dėl programos Sąjungos finansinės paramos priemonėms, susijusioms su Ignalinos atominės elektrinės Lietuvoje 1 ir 2 blokų eksploatavimo nutraukimu, įgyvendinti“;</p> <p>energetikos ir finansų ministrų 2015-09-03 įsakymu Nr. 1-205/1K-282 patvirtintas 2014–2020 m. Ignalinos programos įgyvendinimo Lietuvoje taisyklės;</p> <p>Branduolinės energijos įstatymą, 1996-11-14 Nr. I-1613;</p> <p>Branduolinės saugos įstatymą, 2011-06-28 Nr. XI-1539;</p> <p>Vyriausybės 2015-02-09 nutarimu Nr. 137 patvirtintą Ignalinos atominės elektrinės eksploatacijos nutraukimo tarpinstitucinį veiklos planą;</p> <p>2015–2020 m. finansinio audito ataskaitas „Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimas“ (2014–2019 m.);</p> <p>generalinio direktoriaus 2017-06-26 įsakymu Nr. Eln-196(15.80.1) patvirtintą VĮ Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo projektų rizikų valdymo instrukciją;</p> <p>generalinio direktoriaus įsakymu Nr. DVsed-0112-4V2 patvirtintą VĮ Ignalinos atominės elektrinės korporatyvinių rizikų valdymo instrukciją;</p> <p>ISO 31000 standartą „Rizikos valdymas – gairės, https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:31000:ed-2:v1:en“;</p> <p>Duomenų analizė</p> <p>Analizuota:</p> <p>GENP 2014 (2018 m. nauja redakcija);</p> <p>2014–2019 m. metinės darbo programos;</p> <p>2017–2019 m. Ignalinos programos stebėsenos ataskaitos (Monitoring Report);</p> <p>VĮ IAE 2015–2019 m. metiniai veiklos planai;</p> <p>VĮ IAE 2015–2019 m. veiklos ataskaitos;</p> <p>VĮ IAE 2014–2019 m. veiklos strategija;</p> <p>VĮ IAE veiklos strategijos įgyvendinimo 2015–2019 m. priemonių planai ir jų vykdymo ataskaitos;</p> <p>VĮ IAE valdybos 2017–2020 metų pasitarimų protokolai;</p> <p>VšĮ CPVA atliktos patikros vietoje ataskaitos 2017–2020 m.;</p> <p>VATESI patikrinimų ataskaitos 2017–2020 m.;</p> <p>VĮ Ignalinos atominės elektrinės Audito, saugos ir kokybės valdymo skyriaus 2019-10-10 vidaus kokybės audito ataskaita Nr. At-3647(4.9);</p> <p>VĮ IAE Rizikų valdymo ataskaitos 2018–2020 m.;</p>	<p>Įvertinti, ar:</p> <p>vertinimui atlikti atrinktų 17 projektų veiklos, numatytos metinėse darbo programose, įgyvendintos planuotu laiku;</p> <p>visi į kritinio kelio darbų sąrašą įtraukti darbai yra vykdomi pagal numatytą grafiką;</p> <p>vykdant projektų įgyvendinimui numatytas veiklas yra pasiekiami MDP nustatyti rodikliai;</p> <p>įvertinamos su projektų įgyvendinimu susijusios rizikos ir numatomos jas mažinančios priemonės.</p>

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
	<p>VĮ IAE generalinio direktoriaus 2020-08-07 įsakymu Nr. At-2376(2.73E) patvirtinta Rizikų valdymo ataskaita, 2020 m. I pusem;</p> <p>VĮ IAE Įmonės strateginių rizikų registras, Megaprojekto rizikų registras, projektų rizikų registrai, procesų rizikų registrai;</p> <p>VĮ IAE generalinio direktoriaus 2020-03-16 įsakymu Nr. MnDPI-178 (2.73) patvirtintas Priemonių, mažinančių pagrindines įmonės rizikas, 2020 m. planas ir 2019 m. ataskaita;</p> <p>VĮ Ignalinos atominės elektrinės rizikų valdymo ataskaitos 2018–2020 m.;</p> <p>VĮ IAE pateikti duomenys (viešųjų pirkimų planai, informacija apie sudarytas pirkimų sutartis projektams įgyvendinti, pirkimų dokumentai ir kita informacija).</p> <p>Kiti VĮ IAE vidiniai dokumentai ir energetikos ministro įsakymai, dokumentai (įsakymai, tvarkos, aprašai) ir VĮ IAE pateikti duomenys (projektų eigos ataskaitos, baigiamosios projekto užbaigimo ataskaitos, paaiškinimai) ir kt.</p> <p>Pokalbiai su: Pokalbiai ir susirašinėjimas el. paštu su VĮ IAE, EM, VATESI ir CPVA atsakingais asmenimis.</p>	
<p>Svarbu užtikrinti tinkamą pasirengimą galutiniam radioaktyviųjų atliekų sutvarkymui</p>	<p>Dokumentų peržiūra Nagrinėjome: Lietuvos Respublikos teisės aktus; Europos Sąjungos teisės aktus; XVI ir XVII Vyriausybės veiklos ataskaitas; Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programą; 2016 m. giluminio atliekyno plėtros plano ataskaitoje numatytų tikslų įgyvendinimą ir uždavinių vykdymą; 2021–2030 m. branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programą. Duomenų analizė Analizuota: Lietuvos energetikos instituto ir UAB „Grotė“ ataskaita „Giluminio atliekyno plėtros plano parengimas“ (2016 m.); Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita „Nuo 2011 m. Lietuvoje, Bulgarijoje ir Slovakijoje įgyvendinant ES branduolinių reaktorių eksploatavimo nutraukimo pagalbos programas padaryta tam tikros pažangos, tačiau dar laukia itin svarbūs neišspręsti uždaviniai“ (2016 m.); Europos Komisijos raštas „Dėl įspėjimo apie pažeidimą Nr. 2018/2016, C(2018) 2903 final“ (2018-05-17); Energetikos ministerijos raštai dėl atsakymo į EK pagrįstą nuomonę dėl Direktyvos 2011/70/Euratomas netinkamo taikymo (ES teisės pažeidimo procedūra Nr. 2018/2016) pateikimo (2018–2020 m.), Energetikos ministerijos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniai (2018–2020/06 m.). Pokalbiai su: Pokalbiai ir susirašinėjimas el. paštu su VĮ IAE, EM, VATESI ir CPVA atsakingais asmenimis.</p>	<p>Įvertinti, ar: atlikti paruošiamieji giluminio atliekyno įrengimo darbai; užtikrintas tvarus giluminio atliekyno įrengimo finansavimas.</p>

Valstybinio audito ataskaitos
„Ignalinos atominės elektrinės
eksploatavimo nutraukimo procesas“
3 priedas

Pokyčių rodiklių duomenys

1 lentelė. Pokyčių rodiklių duomenys

Rodiklis	Teisės aktai ar jų pakeitimai, užtikrinantys reikiamų lėšų kaupimą giluminio atliekyno įrengimui	Teisės aktai ar jų pakeitimai, užtikrinantys IAE eksploatavimo nutraukimo vykdymą numatytais terminais	GENP numatytų projektų įgyvendinimas	
Matavimo vienetas	-	-	Proc (nuo bendro projektų biudžeto)	
Pradinė reikšmė	-	-	49.2%	
Pradinės reikšmės fiksavimo data	-	-	2020-12-31	
Siektina reikšmė	Priimti teisės aktai ar jų pakeitimai	Priimti teisės aktai ar jų pakeitimai, dokumentų derinimas su atitinkamomis institucijomis nestringa	63%	
Gerai	Priimti teisės aktai ar jų pakeitimai	Priimti teisės aktai ar jų pakeitimai, dokumentų derinimas su atitinkamomis institucijomis nestringa	≥ 63	
Tolerancijos ribos	Vidutiniškai -	-	59-62	
	Blogai	Nepriimti teisės aktų pakeitimai	Nepateikti siūlymai	≤ 58
Siektinos reikšmės fiksavimo data	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	2024-12-31	
Duomenų šaltinis rodikliui skaičiuoti	Teisės aktai, duomenys apie lėšų kaupimą	Teisės aktai, darbo grupės rezultatai, VĮ IAE duomenys	VĮ IAE duomenys	
Duomenų pateikimo periodiškumas	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	
Detalus skaičiavimo aprašymas	Vertinama ar teisės aktų pakeitimai ir jų įgyvendinimas padeda užtikrinti reikiamų lėšų kaupimą giluminio atliekyno įrengimui.	Vertinama ar teisės aktų pakeitimai palengvina dokumentų parengimą ir derinimą numatytais terminais. Analizuojami GENP numatytų projektų atitinkamų dokumentų derinimo analizė, lyginant planuojamus ir faktinius terminus, jų laikymąsi.	Rodiklio pradinė (ir siektina) reikšmės apskaičiuojamos kaip visų GENP numatytų projektų uždirbtos vertės (siektinos uždirbti vertės) ir EN programos biudžeto santykis. Ataskaitos parengimo metu uždirbtosios vertės matavimas taikomas visiems be išimties projektams ir veikloms. Pasikeitus projektų sąrašui, kurių pažangos matavimui ši metodika taikoma, pradinė ir siektina rodiklio reikšmės turės būti perskaičiuotos tam, kad pritaikytų priemonių efektas galėtų būti tinkamai įvertintas	

Valstybinio audito ataskaitos

„Ilgalinės atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo procesas“
4 priedas

Vertinimui atrinktų projektų duomenys

Eil. Nr.	Projekto ID	Projekto pavadinimas	Projekto pradžia GENP2020	Projekto pabaiga GENP2020	Projekto vertė GENP2020, mln. Eur	Termino nukėlimas, palyginus su GENP2014	Dokumentai derinti su VATESI 2017–2019 m.	Dokumentai derinti su CPVA 2017–2019 m.	2014–2019 m. MDP numatytų rodiklių skaičius	Komentarai
1	0001	Jmonės valdymas	01/01/2000	28/12/2038	123,1			+	0	Tęstinė veikla, į projektų sąrašą šios veiklos įtrauktos tik dėl to, kad būtų galima bendrai planuoti ir atsiskaityti už išlaidas.
2	0007	IAE eksploatavimo nutraukimo konsultacinė parama	03/12/2001	31/12/2020	14,3				0	Tęstinė veikla. Konsultacinė parama, teikiama tik TIENRF finansuojamiems projektams.
3	1101	Inžinerinis inventorizavimas	01/12/2005	29/10/2021	1,6	+	+	+	3	
4	1201	Laikinoji panaudoto branduolinio kuro saugykla (B1)	12/01/2005	31/03/2021	59,6	+	+		19	Projekto pabaigos data GENP2020 3,5 metus vėlesnė nei GENP2014, nes GENP2014 ir GENP2020 nurodyta skirtingų projekto etapų pabaiga.
5	1203	Naujas kietųjų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir saugojimo kompleksas (B3,4)	30/11/2005	17/01/2020	81,5	+	+		22	
6	1206	Trumpaamžių labai mažo aktyvumo atliekų atliekynas (B19-2)	12/05/2005	31/12/2021	12,6	+	+	+	18	
7	1207	Mažo ir vidutinio aktyvumo trumpaamžių radioaktyviųjų atliekų paviršinis atliekynas (B25)	01/01/2009	2038-12-38 (I etapo statybos darbų pabaiga – 2024-07-18)	129,8	+	+	+	14	(nukelta etapo pabaiga)

Eil. Nr.	Projekto ID	Projekto pavadinimas	Projekto pradžia GENP2020	Projekto pabaiga GENP2020	Projekto vertė GENP2020, mln. Eur	Termino nukėlimas, palyginus su GENP2014	Dokumentai derinti su VATESI 2017–2019 m.	Dokumentai derinti su CPVA 2017–2019 m	2014–2019 m. MDP numatytų rodiklių skaičius	Komentarai
8	1223	Inžinerinių tinklų ir komunikacijų statyba ir modifikacija pirmame etape	16/11/2006	02/06/2017	0,4			+	0	Projektas 2017 m. buvo uždarytas, nes vėluoja susijusių projektų 1206 ir 1207 įgyvendinimas. Projekto darbai ir jų kaštai perkelti į šių projektų apimtis.
9	2203	A1 bloko įrangos išmontavimas	10/01/2012	05/01/2035	36,1	+	+	+	21	
10	2206	G1 bloko įrangos išmontavimas	01/11/2007	27/06/2019	14,7		+	+	5	
11	2210	A2 ir V2 blokų įrangos išmontavimas	01/06/2017	21/08/2035	35,4	+	+	+	2	
12	2301	1-ojo bloko objektų nugriovimas	03/01/2017	25/06/2038	141,5			+	3	
13	3102	2-ojo bloko panaudoto branduolinio kuro tvarkymas	01/01/2010	29/07/2022	11,0	+	+	+	12	
14	3103	Kuro išlaikymo baseinų dugno valymas	14/06/2019	30/12/2022	2,1				0	
15	4202	Kietųjų radioaktyviųjų atliekų tvarkymas	30/06/2010	28/12/2038	306,1			+	8	Tęstinė veikla, į projektų sąrašą šios veiklos įtrauktos tik dėl to, kad būtų galima bendrai planuoti ir atsiskaityti už išlaidas.
16	5201	Technologinė veikla	03/01/2005	28/12/2038	45,8	+		+	0	Tęstinė veikla, į projektų sąrašą šios veiklos įtrauktos tik dėl to, kad būtų galima bendrai planuoti ir atsiskaityti už išlaidas.
17	5301	Aprūpinimas energijos ištekiais, valdymas ir energijos išteklių taupymas	04/01/2010	28/12/2038	290,1			+	0	Tęstinė veikla, į projektų sąrašą šios veiklos įtrauktos tik dėl to, kad būtų galima bendrai planuoti ir atsiskaityti už išlaidas.
Iš viso:					1 305,6	9	9	13	127	

NAUDINGI • VERTINAMI • ATPAŽŪSTAMI

